

YK 1 Iisalmen yleiskaava, yhteenveto kaavaluonnoksesta annetuista lausunnoista ja kannanotoista sekä kaavoittajan vastineet (kaavaluonnos nähtävillä 12.4.-11.6.2021).

Lausunnot:

1. Telia Finland Oyj 13.4.2021

Telia Finland Oyj:llä ei ole lausuttavaa.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

2. Suomen Turvallisuusverkko Oy 20.4.2021

Suomen Turvallisuusverkko Oy:llä ei ole lausuttavaa tai osallistumistarvetta suunnittelukokonaisuuteen liittyen.

Vastine: Merkitään tiedoksi

3. Ikäihmisten neuvosto 26.4.2021

Ikäihmisten neuvostolla ei ole huomauttamista yleiskaavasta. Ikäihmisten neuvosto pyytää jatkossa huomioimaan senioriasuntojen rakentamisen tulevan palvelujen läheisyyteen. Kulkuyhteydet kaupungin joka suunnasta pitää saada jatkossa toimiviksi. Esimerkiksi kulkuyhteydet Lippuniemestä keskustaan koetaan toimimattomiksi tällä hetkellä iltaisin ja viikonloppuisin.

Vastine: Yleiskaavan tavoitteena on kannustaa kehittämään keskusta-asumista ja asumisen sijoittamista palveluiden ääreen.

Ydinkeskustaa koskevassa kaavakartassa on siksi osoitettu mahdollisuus muuttaa olemassa olevien toimintojen käyttötarkoituksia mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti hyvän ympäristön tavoitteita unohtamatta. Esimerkiksi keskustatoimintojen aluumerkintä tarkoittaa mahdollisuutta sijoittaa keskusta-asumista sekä muita keskustatoimintoja tämän määräyksen alle.

Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi ja viedään tietoa eteenpäin asemakaavoitukseen sekä joukkoliikenteestä vastaaville tahoille.

4. Savon Voima Verkko Oy 28.4.2021

Luonnosalueella sijaitsee 110 kV, 20 kV ja 0,4 kV sähköverkkoa. mahdollisista muutoksista sovitaan erikseen. Muuten meillä ei ole kaavaan huomauttamista.

Vastine: Kaavassa on osoitettu 110 kV linjat, jotka ovat strategisesti merkittäviä. Muut yhteydet ratkaistaan asemakaavoituksen ja muun tarkemman suunnittelun yhteydessä.

5. Ylä-Savon seurakuntayhtymä, yhteinen kirkkoneuvosto 4.5.2021, Ykn §94

Yhteinen kirkkoneuvosto toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa esitettyyn lisälmen kaupungin yleiskaavaluonnokseen.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

6. Maaseutuhallinnon yhteislautakunta 6.5.2021 §20

Kaavatyön aikana on tavoitteena ollut maaseudun rakentamisen osalta se, että huolehditaan biotalouden, mukaan lukien maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen harjoittamisen mahdollisuuksien huomioiminen kaavaratkaisuissa. Tavoitteessa on onnistuttu.

Kaavaratkaisujen vaikutusta maaseutuelinkeinoihin on arvioinut ulkopuolinen asiantuntija. Valmistelun aikana on keskusteltu maaseutuelinkeinojen asiantuntijoiden kanssa. Maaseutuelinkeinojen tarpeita on kuultu valmistelun aikana.

Kehittyvillä kyläalueilla on kaavaluonnoksessa kerrottu olevan tarkoituksenmukaista ohjata rakentamista suoraan rakentamista ohjaavilla kaavoilla. Tämä on hyvä ehdotus. Rakentamista suoraan ohjaavissa kaavoissa tulee mahdollistaa maaseutuelinkeinotoimintaan liittyvä maankäyttö ja rakentaminen rakennus- ja ympäristösäädöksiä noudattaen. Alkutuotannon ympäristövaikutukset on otettava huomioon maaseutualueille kuuluvina myös kehittyvillä kyläalueilla.

Kehittyvillä maaseutualueilla korostetaan alueiden luonnetta alkutuotannon alueina ja siten tuodaan esille siitä johtuvat ympäristövaikutukset osana normaalia maaseutu ympäristöä. Näillä alueilla on hyvä tuoda esille lisäksi se, että maatalousyritysten kotieläinyksiköiden rakentaminen ratkaistaan rakennus- ja ympäristösäädöksiä noudattaen.

Kehittämistavoitemerkintöjen ja muiden kaavamerkintöjen ulkopuolelle jäävän alueen yleismääräys on onnistunut.

Maaseutuhallinnon yhteislautakunnalla ei ole muuta lausuttavaa.

Vastine: Kaavan ohjausta esimerkiksi kotieläintalouden yksiköiden sijoittamisen osalta täydennetään kaavaselostukseen. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

7. **Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 19.5.2021 §63**

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta toteaa lausuntonaan, ettei sillä ole huomautettavaa laadittuun lisälmen yleiskaavaluonnokseen.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

8. **3. Logistiikkarykmentti, Esikunta 21.5.2021**

Puolustusvoimat on tutustunut 1. viiteasiakirjan materiaaliin ja lausuu seuraavaa:

Vuorimäen tuulivoima-alue

- Pääesikunnan operatiivinen osasto on antanut hankkeelle

myönteisen hyväksyttävyytyslauseen 29.11.2019

- Puolustusvoimat on osallinen tarkemmassa tuulivoima-alueen tuulivoimaosayleiskaavoituksessa
- Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus>10m, määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa (> 100m) niistä tiedoista, jolla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hanketoimijan saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista ennen tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymistä.

Pörsänmäen tuulivoima-alue

- Tuulivoimahankkeelle on tuulivoimatoimijan haettava Pääesikunnan operatiivisen osaston hyväksyttävyytyslausunto ennen tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymistä
- Puolustusvoimat on osallinen tarkemmassa tuulivoima-alueen tuulivoimaosayleiskaavoituksessa

Koska kuntakaavoilla ja rakennus-/ toimenpideluvilla voidaan joskus ratkaista yksittäisiä tuulivoimalakohteita, Puolustusvoimat esittää, että lisälmen kaupunki lisäisi laadittavaan kunnalliseen rakennusjärjestykseen ja tarvittavilta osin tähän sekä muihin yleiskaavoihin seuraavat lauseet:

" Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta koko kunnan alueella."

" Myös **alle 50 metriä** (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista pientuulivoimaloista tulee pyytää Pääesikunnan lausunto, mikäli kiinteistö, mille voimala rakennetaan, rajoittuu Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen."

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi. lisälmen kaupungin rakennusjärjestys on ajan tasalla ja puolustusvoimat ovat tärkeä yhteistyökumppani tarkempia tuulivoimaosayleiskaavoja tehtäessä.

Pörsänmäen tuulivoimaloiden alueen aluevarauksesta luovutaan.

9. Väylävirasto 21.5.2021

Väylävirasto on tutustunut yleiskaavaluonnokseen ja antaa lausuntonsa rautateiden näkökulmasta.

Kaavahankkeen alueella vaikuttaa kevään 2021 aikana käynnistynyt Ylivieska-lisalmi radan sähköistys -hanke. Hankeen yhteydessä rakennetaan myös sähköistetty kolmioraide lisalmen keskustan pohjoispuolelle. Yleiskaavassa kolmioraide on merkitty riittävällä tarkkuudella, eikä tarvetta muille kaavamääräyksille ole tämän hankkeen johdosta. Lisätiedot hankkeesta [löytyy Väyläviraston sivuilta](#).

Rautatiealueen ulottuvuus

lisalmen keskustan ratapihan länsipuolella osayleiskaava-alueen pohjoisosassa LR -alue muodostaa varsinaisesta ratalinjasta ja nykyisistä kiinteistörajoista poikkeavan pienen kiilamaisen ulokkeen. Väylävirastolla ei ole rautatiealueena tälle palstalle tarvetta. Alue on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu P/AO -alueeksi, joten mikäli kaupungilla ei ole erillisiä suunnitelmia tämän alueen käytöstä, voidaan se osoittaa asemakaavan mukaiseksi muuhun käyttöön.

Rataverkon kehittäminen ja lisäraiteet

Alustavien selvitysten perusteella, Savonradan kehittämisessä on syytä varautua maankäytöllisesti lisäraiteisiin tai lisäkohtaamispaikkoihin Kuopion ja Kajaanin välisellä rataosuudella. Myös Pohjois-Savon maakuntakaavassa on rataosuus osoitettu kehitettäväksi kaksiraiteiseksi nopean liikenteen rataosaksi, jonka alueella on voimassa MRL 33 § mukainen rakentamisrajoitus. Yleiskaavassa ei tulisi osoittaa ainakaan maakuntakaavaa suppeampaa toteutusta raideyhteyksille. Rautatien suoja-alue ulottuu 30 metrin etäisyydelle radan molemmin puolin, joka on mahdolliselle lisäraiteelle ja huoltotielle riittäväulottuma. rautatien suoja-alueen sisälle ei siten suositella osoitettavan uutta rakentamista. Väylävirastolla ei ole tällä hetkellä päätöksiä lisäraiteiden tai kohtaamispaikkojen toteuttamisesta tai toteuttamisen aikataulusta.

Raideliikenteen melu, runkomelu ja tärinä

Väylävirasto edellyttää, että kaavoitettaessa alueita radan läheisyydessä on tapauskohtaisesti otettava huomioon mahdolliset junaliikenteen aiheuttamat melu-, runkomelu- ja tärinähaitat. Kaavahankkeen yhteydessä on esitetty vuonna 2018 laadittu liikenteen meluselvitys, mutta melun ennaltaehkäisy olisi tarve huomioida tarkemman suunnittelun yhteydessä myös rakennettavan kolmioraiteen osalta. Kolmioraiteen kautta ohjattavat puutavarakuljetukset sekä vaihteiden ylitykset tulevat mahdollisesti lisäämään hetkellistä melutasoa raiteen ja vaihteiden lähiympäristössä, joka on syytä huomioida myös läheisten asuinalueiden suunnittelussa. Alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee laatia myös riittävät selvitykset tärinän leviämisestä ja osoittaa niiden pohjalta tarvittavat kaavamääräykset haittojen torjumiseksi.

Melun osalta kaavoituksessa on noudatettava Valtioneuvoston päätöksen (993/19992) mukaisia melun ohjearvoja. Lisäksi on huomioitava esimerkiksi raskaasta tavarajunaliikenteestä, ratapihan toiminnasta tai vaihteiden ylityksestä aiheutuva hetkellinen maksimimelutaso Uudenmaan ELY-keskuksen oppaan Melun- ja tärinäntorjunta maankäytön suunnittelussa (2/2013) mukaisesti (sisätiloissa hetkellinen maksimimelu yöaikaan alle 45 dB AF-max). Melualueelle ei tule kaavoittaa melulle herkkää maankäyttöä ilman asianmukaisia selvityksiä ja tarvittavaa melunsuojausta. Runkomelun osalta tulee huomioida VTT:n laatiman esiselvityksen Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi 8VTT:n laatima esiselvityksen Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi (VTT:n tiedotteita 2468) suositus runkomelutason raja-arvoista (Lpr_m) 30/35 dB. yleensä runkomeluhaitat ulottuvat 60 m (pehmeikkö) - yli 200 m (kallio) etäisyydelle rautatiestä 8VTT:n tiedotteita 2468).

Kaavoituksessa on huomioitava raideliikenteen tärinän aiheuttama rakennuksen vaurioitumisriski ja vaikutus asuinmukavuuteen. Tärinälle herkkää maankäyttöä ei tule osoittaa tärinäherkille alueille ilman tärinävaimennustoimenpiteitä edellyttävää kaavamerkintää tai -määräystä. Tärinälle herkällä maaperällä kuten savikolla tärinä voi ulottua jopa yli 200 metrin päähän radasta. Tärinälle herkimpiä rakennuksia ovat yleensä puolitoista tai kaksikerroksiset puurakenteiset talot. Tärinähaittojen poistaminen jo rakennetuilta alueilta jälkikäteen on vaikeata, ellei mahdotonta ja korjaustoimenpiteet kalliita.

Tärinän osalta kaavoituksessa tulee huomioida VTT:n selvitys Suositus liikennetärinän mittaamisesta ja luokituksesta (VTT tiedotteita 2278). Suosituksen mukaan asuinrakennuksen tärinä ei saa ylittää uusilla asuinalueilla värähtelyluokan C arvoa $V_{w,95} \leq 0,30$ mm/s ja vanhoilla asuinalueilla värähtelyluokan D arvoa $V_{w,95} \leq 0,60$ mm/s. Mikäli kyse ei ole asuinrakennuksesta ja tilojen käyttötarkoitus n sellainen, että liikenteen ei katsota haittaavan lepoa (esim. kaupat, kahvilat, ostoskeskukset, tavaratalot, liiketilat) tavoiteraja voi olla kaksinkertainen em. arvoihin nähden (VTT:n tiedotteita 2569). Liikenteen tärinästä ja runko-melusta on lisäksi olemassa mm. seuraavat VTT:n julkaisut: Suositus liikennetärinän arvioimiseksi maankäytön suunnittelussa (Vtt working papers 50, Espoo 2006), Ohjeita liikennetärinän arviointiin (VTT:n tiedotteita 2569, Espoo 2011) ja Rakennukseen siirtyvän liikennetärinän arviointi (VTT tiedotteita 2425, Espoo 2008). Julkaisuissa on annettu tärinään liittyviä suosituksia. Julkaisuja on saatavissa sähköisenä osoitteessa <http://www.vtt.fi/publications/index.jsp>.

Väylävirasto muistuttaa, että melun- ja tärinätorjuntavastuun periaatteena on vastuun kuluminen sille taholle, jonka suunnittelemista toimenpiteistä melun- ja tärinätorjunta-tarve syntyy. Näin ollen Väylävirasto ei osallistu uuden maankäytön johdosta aiheutuviin mahdollisiin melun- ja tärinän torjunnan kustannuksiin.

Väylävirastolla ei ole muuta huomautettavaa kaavahankkeesta. Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen ELY-keskus.

Vastine: Rataverkon kehittämisen ja lisäraiteiden osalta kaavan tavoitteena on ollut mahdollistaa kehittäminen määräyksellä: Päärata ja liikennepaikka. Määräystä kehitetään edelleen siten, että se selkeämmin ohjaa siihen, että rataosuus kehitetään kaksiraiteiseksi nopean liikenteen rataosaksi ja kaavaselostukseen täsmennetään tämä määräys sekä rautatien suoja-alueen 30 m vaikutukset lupaprosessien kannalta. Määräystä kehitetään siten, että se huomioi paremmin myös uusien liikennepaikkojen synnyn mahdollisuuden ja kehitettävän rataverkon vaikutukset ympäröivään maankäyttöön. Uusi kaavamääräys ehdotusvaiheessa tulee olemaan: Savonrata, kaksiraiteinen nopean liikenteen päärata. Merkintä sisältää myös uudet seisakkeet ja kohtaamispaikat sekä tasoristeyspoistot.

Junaliikenteen aiheuttamat melu-, runkomelu- ja tärinähaitat huomioidaan ja on huomioitu tarkemman suunnittelun yhteydessä rataverkon läheisyydessä ja myös rakennettavan kolmioraiteen osalta. Esimerkiksi Pihlajaharjun ja Vanhan kirkon ympäristön asuinalueiden asemakaavojen suunnittelussa kolmioraiteen vaikutukset on otettu huomioon osoittamalla rata-alueen läheisyyteen suojaviheraluetta sekä täydentämällä asemakaavoja tarpeellisilla määräyksillä. Yleiskaavan kehittämistavoitemerkinnät tärinälle ja melulle herkkien toimintojen osalta on osoitettu radan vaikutusalueen ulkopuolelle.

10. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 25.5.2021

Suunniteltujen kaava-alueiden läheisyyteen sijoittuu viisi laajamittaista vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittavaa laitosta, joiden sijainnilla voi olla vaikutuksia lähialueiden kaavoittamiseen. Kyseiset kohteet tulee ottaa huomioon kaavoituksessa siten, ettei niiden läheisyyteen tai onnettomuuksien vaikutusalueille lisätä herkkiä, vaikeasti evakuoitavia kohteita, kuten asutusta, hoitolaitoksia, kouluja, suurmyymälöitä, hotelleja tai suuren väkijoukon kokoontumispaikkoja. Laitoksia lähemmäksi on suositeltavaa sijoittaa esimerkiksi muuta teollisuutta ja yritystoimintaa.

Kaava-alueilla tai niiden läheisyydessä sijaitsee kolme Tukesin valvonnassa olevaa nestekaasulaitosta: UK-Muovi Oy (Muovikatu9), Lunawood Oy (Asemantie 52), Savon Voima Oyj (Levytie 4z). Ne varastoivat nestekaasua laajamittaisesti maapeitteisissä nestekaasusäiliöissä ja niille on määritetty konsultaatiovyöhykkeeksi 500 metriä. Tyypillisiksi arvioidut onnettomuudet nestekaasulaitoksilla, joiden säiliöt on sijoitettu maan alle, liittyvät nestekaasun purkuletkun vaurioon tai irtoamiseen. Vuodon syttyessä aiheutuu lämpösäteilyvaikutuksia muutamien kymmenien metrien päähän lastaus-/ purkupaikalta. Myös painevaikutukset ovat mahdollisia, mutta niiden vaikutusalue on tyypillisesti lämpösäteilyä pienempi. Kyseisille nestekaasulaitoksille on määritetty valtioneuvoston asetuksessa 858/2012 33§ vähimmäissuojaetäisyydeksi 100 metriä hoitolaitoksiin.

Olvi Oyj:n tuotantolaitos sijaitsee Iisalmen keskustan eteläpuolella Luuniemessä. Laitoksella varastoidaan ja käsitellään laajamittaisesti vaarallisia kemikaaleja. Kemikaaleina käytetään esimerkiksi etanolia,

natriumhydroksidia, kevyttä polttoöljyä ja ammoniakkia. Suurimmat laitosalueen ulkopuolelle ulottuvat vaikutukset aiheutusivat ammoniakkin vuotamisesta ja höyrystymisestä ulkoilmaan. Ammoniakkihöyryt ovat terveydelle vaarallisia. Kohteen konsultaatiovyöhyke on 500 metriä.

Iisalmen kaupungin teknisellä palvelukeskuksella on räjähdevarasto Valtatie 27:n pohjoispuolella, noin 150 metrin etäisyydellä Kajaaniin johtavasta rautatiestä. Varasto ei edellytä muutoksia yleiskaavaluonnokseen.

Suomivalimo Oy (Parkatintie) on Tuksen valvonnassa oleva tuotantolaitos, jossa varastoidaan ja käsitellään laajamittaisesti mm. terveydelle vaarallisia hartseja ja kovetteita sekä syttyviä nesteitä ja kaasupulloja. Kohteen konsultaatiovyöhyke on 200 m. Toiminnanharjoittajan arvioiden mukaan tuotantolaitoksella tapahtuvista kemukaalionnettomuuksista ei aiheutuisi merkittäviä vaikutuksia laajahkon laitosalueen ulkopuolelle. Merkittävimmät vaikutukset lähialueille on arvioitu johtuvan laajassa muottipalossa muodostuvasta savikaasusta.

Onnettomuuksien vaikutusten arviointeja ei ole mahdollista arvioida tarkasti, joten niitä kuvaavat arviot, kuten myös tässä lausunnossa mainitut etäisyydet ovat aina suuntaa antavia. Kaavoitettaessa tulee ottaa huomioon myös tuotantolaitosten toiminnan mahdollinen laajenemisvara, evakuointitarpeet ja pelastuslaitoksen toimintaedellytykset.

Kaavaluonnoksessa on ositettu uusi Peltosalmen teollisuusalue, jonka kaavamerkinnäksi on osoitettu T/kem. Kaavamerkintä mahdollistaa laajamittaisen Seveso III -direktiivin mukaisen suuronnettomuusvaarallisen laitoksen sijoituksen alueelle. Tukes pyytää huomioimaan alueen kaavoituksessa YM:n ohjekirjeessä (YM/501/2015) T/kem -kaava-alueita koskevat suositukset, kuten riskille alttiiden toimintojen sijoitus riittävän etäälle, tuotantolaitosten toiminnan laajenemisvara, evakuointitarpeet ja pelastuslaitoksen toimintaedellytykset. Kaavaselostuksessa on todettu, että alueen konsultaatiovyöhykkeeksi määritetään 1 (yksi) kilometri. Tukes pyytää huomioimaan, että varsinaisen konsultaatiovyöhykkeen laajuuden määrittää aina Tukes, kun alueelle sijoitetaan uutta tuotantolaitosta. T/kem -alueella voi olla tuotantolaitoksia, joilla on erisuuruiset konsultaatiovyöhykkeet:

Onnettomuusvaarat voidaan huomioida kaavoituksessa kuitenkin muilla tavoin, kuten osoittamalla T/kem -alueen ympäristöön esimerkiksi suojaviheralueita tai muita suojavyöhykkeitä.

Tukes pyytää mahdollisuutta antaa lausuntoja myös jatkossa edellä mainittujen tuotantolaitosten konsultaatiovyöhykkeille suunniteltujen kaavamuutosten osalta.

Tukesilla ei ole muuta huomioitavaa esitetyistä kaavaluonnoksista.

Vastine: Laajamittaista vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittavien laitosten sijainnit otetaan huomioon lähialueiden kaavoittamisessa yleiskaava- ja asemakaavatasoilla. Joissain tapauksissa laitokset sijaitsevat jo olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisällä, jolloin asemakaavavaiheessa tulee näiden laitosten vaikutukset ottaa huomioon. Niiden läheisyyteen tai onnettomuuksien vaikutusalueille ei tulla lisäämään herkkiä, vaikeasti evakuoitavia kohteita, kuten asutusta, hoitolaitoksia, kouluja, suurmyymälöitä, hotelleja tai suuren väkijoukon kokoontumispaikkoja ilman huolellista suunnittelua. Kaavaselostukseen tullaan tarkentamaan vaikutusten arviointia sekä olemassa olevien laitosten ympäristövaikutuksia.

11. Sonkajärven kunta 24.5.2021

Sonkajärven kunnalla ei ole huomautettavaa lisälmen yleiskaavaluonnokseen.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

12. Tekninen jaosto 27.5.2021 §33

Teknisellä jaostolla ei ole huomautettavaa yleiskaavan luonnosvaiheeseen.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

13. Vieremän kunta, kunnanhallitus 31.5.2021 §139

Kunnanhallitus toteaa, että lisalmen ja Vieremän välisen kevyen liikenteen väylän huomioiminen kaavatyössä on erittäin hyvä asia. Kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen.

Lisäksi kunnanhallitus toteaa, että kaavassa olisi hyvä huomioida lentokentän ja lentoliikenteen mahdollisuuden tulevaisuudessa.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

14. Kiuruveden kaupunki, kaupunginhallitus 31.5.2021 § 138

lisalmen yleiskaava tulee ohjaamaan kaupungin yhdyskuntarakennetta, luomaan mahdollisuuksia asumiselle, elinkeinoille, palveluille, liikenneväylien kehittämiseksi, virkistäytymiselle sekä ohjaamaan asemakaavasunnittelua. Kaavasta tulee oikeusvaikutteinen. Kaavan toteutumisen tavoitevuodeksi on päätetty vuosi 2040, koska muutokset väestökehityksessä ovat olleet maltillisia ja ennuste on samansuuntainen.

Osayleiskaavan tavoitteena on maankäytön suunnittelun keinoin luoda edellytyksiä ja varautua taajaman mahdollisiin laajenemistarpeisiin, uusien työpaikka-alueiden syntymiseen sekä luoda edellytykset maaseutualueiden kehittämiseksi. Tavoitteena on hyvällä yhdyskuntasuunnittelulla toteuttaa lisalmen kaupunkistrategiaa, lisalmen ilmastosuunnitelmaa ja tehtyä resurssiviisauden toimenpideohjelmia. Suunnittelua ohjaa valtakunnan keskeisten liikenneväylien kehittämisen turvaamisen tavoitteet.

lisalmen kaupunkia ohjataan osoittamalla tärkeät asuin- ja teollisuusalueet sekä niiden laajenemistarpeet, potentiaaliset tuulivoimaloiden alueet, virkistysalueet sekä kehitettävät kyläalueet. Yhdyskuntarakenteen muutosten ohjauksen vastapainoksi on osoitettu suunnittelualueen merkittävimmät erityispiirteet ja niiden kehittämis-, suojelu- tai säilyttämistarpeet.

lisalmen yleiskaavaluonnokseen on varattu tuulivoimaloiden alue lisalmen Vuorimäkeen, joka sijaitsee Kiuruveden kaupungin rajan tuntumassa. Toteutuessaan tuulivoimaloiden vaikutukset ulottuvat Kiuruveden kaupungin puolelle.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää, että Kiuruveden kaupungilla ei ole huomautettavaa lisälmen yleiskaavaluonnoksesta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

15. Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Metsälinja ja Metsänhoitoyhdistys savotta 8.6.2021

Kaavaluonnoksessa on esitetty, että lisälmen yleiskaava tulee luomaan mahdollisuuksia elinkeinoille. Luonnoksessa todetaan myös, että maa- ja metsätalouselinkeinot ovat maaseutualueiden elinvoimaisuuden perusta. Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että maa- ja metsätalouselinkeinon merkitys maaseutualueille ymmärretään ja että mahdollistetaan näillä alueilla myös haja-asutusluonteinen rakentaminen, jotta asuminen lähellä elinkeinoa on mahdollista. Lisäksi koska lisälmissä on koulutusta erityisesti maaseutualueille ja näiden alojen osaajista on tarjontaa, on järkevää tukea maaseutuelinkeinon työllistävää vaikutusta ja saada sen kautta maaseutualojen osaajat jäämään lisälmen alueelle töihin. Tällä tuetaan samalla suotuisaa väestökehitystä.

Kaavaluonnoksessa mainitaan sekä lisälmen ilmastosuunnitelma että Ylä-Savon ilmasto-ohjelma. Painopistealueissa on esitetty tavoite metsien hiilensidonnan lisääntymiselle sekä maa- ja metsätalouden elinvoimaisuudelle. Haluamme muistuttaa, että terveet ja hyvin hoidetut metsät ovat tehokkaita hiilensitojia ja näin ne auttavat hiilen sidonnan kautta ilmastomuutoksen hillinnässä. Hyvin hoidetuissa metsissä kasvava puusto ensinnäkin sitoo hiiltä paremmin ja toisekseen niiden elinvoimaisuus tuo paremman vastustuskyvyn ympäristön uhkia vastaan. Hoitamattoman metsän vaikutus puolestaan on päinvastainen. Myös ilmastonäkökohdista käsin katsottuna on siis äärimmäisen tärkeää tukea metsätalouden harjoittamista silloin kun tehdään maankäyttöön liittyvää suunnittelua. Samassa yhteydessä tulee kaikin keinoin pyrkiä välttämään kaikenlaista metsätalouden harjoittamisen hankaloittamista kaavoituksella. Lisäksi muistutamme, että metsillä on merkitystä hiilinielun lisäksi myös uusiutuvana energialähteenä sekä rakennusmateriaalin raaka-aineena.

Kaavaluonnoksessa ei rakentamista ole osoitettu laajoille yhtenäisille peltoalueille, mikä on maatalouden säilymisen kannalta mielestämme hyvä asia. Katsomme myös hyväksi ratkaisuksi sen, että biotalouden alue on jätetty muiden kehittämistarvemerkitöjen ulkopuolelle. Tällä alueella on tärkeää mahdollistaa niin maa- kuin metsätalouden harjoittaminen täysimääräisesti. Metsälaki ohjaa keskeisenä lakina metsien kestävää käyttöä ja siksi katsomme, että kaavan tavoite siitä, että Metsälaki on voimassa kaikilla biotalouden, maa- ja metsätalouden ja virkistysalueilla, on hyvä.

Kaavaluonnokseen on myös sisällytetty kartta, johon on merkitty vuodesta 2000 lähtien inventoidut liito-oravan elinpiirit sekä kaupungille ilmoitetut lisalmen luontomuseon, ELY-keskuksen ja yksityisten tekemät liito-oravahavainnot. Muistutamme, että etenkin yksityisten tekemien havaintojen osalta tulee olla kriittinen ja niiden luotettavuus tulee varmistaa. Selvitysten tulee myös olla mahdollisimman tuoreita. Lisäksi todettakoon, että liito-orava tavataan lisalmessa melko yleisesti. Metsien käsittelyssä liito-orava otetaan huomioon hyvin jo lakien perusteella. Lisäksi metsäsertifiointi ja sen vaatimukset suojaavat muitakin kuin lain mukaan huomioon otettavia kohteita.

Vastine: Liito-oravan elinpiirien osalta nyt tiedossa olevat elinpiirit on osoitettu selvityskartalle. Kaavaselostusta täydennetään kuvaamalla liito-oravan elinpiirien vaihtelevuus ja ajan tasalla olevien selvitysten merkitys. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

**16. lisalmen Pohjoiskylät ry, Ryhälänmäen maa- ja kotitalousseura ry
9.6.2021**

lisalmen Pohjoiskylät ry ja Ryhälänmäen maa- ja kotitalousseura ry haluavat lausua ja huomioida lisalmen yleiskaavaan - koko kunta seuraavia asioita, koska kaava ulottuu pitkälle tulevaisuuteen

Toivomme, että kaavassa huomioidaan alueen kevyenliikenteen yhteydet. Kaavaan tulee lisätä kevyenliikenteen yhteystarve Vanhalle Kainuuntielle, alkaen Lehtomäen risteyksestä jatkuen Asemantien risteykseen saakka (uusi Soinlahden teollisuusalue). Kevyen liikenteen yhteystarve tulisi huomioida myös kasvavasta teollisuudesta aiheutuvan liikenteen myötä Vehkasuon risteyksestä Kauppilanmäen risteykseen saakka (5-tie).

Paikalliset asukkaat käyttävät kevyenliikenteen reittejä säännölliseen vapaa-ajan liikkumiseen. 5-tiellä on runsaasti liikennettä ja erityisesti raskas liikenne aiheuttaa turvallisuusriskejä. Lisäksi uusi kevyen liikenteen väylä muodostaisi jatkumon nykyisen kevyenliikenteen verkolle lisääntyvässä pyöräily- ja vapaa-ajan liikkumisessa.

Latukan-paikallistien risteys 5-tielle tulisi rakentaa turvallisemmaksi. Turvallisuuden parantaminen voitaisiin toteuttaa alikulkukäytävällä ja liikennenopeutta vähentämällä.

Haluamme osoittaa myös huolestamme Mansikkaniemen risteyksen liikennejärjestelyistä. Mikäli uudelle koululle on vain yksi kulkureitti, on vaarana, että liikenneympyrä ruuhkaantuu ja hidastaa aamuliikennettä sekä nostaa liikenneonnettomuuksien riskiä.

Koska kaava toteutetaan pitkälle tulevaisuuteen ja tässä vaiheessa Soinlahden teollisuusalue toimii vain puun varastointipaikkana. Mikäli tulevien 5-10 vuoden aikana teollisuutta ei aloiteta harjoittamaan alueella, voisiko ko. aluetta suunniteltavan muuhun käyttötarkoitukseen.

Teollisuuden kasvaessa toivomme kylille edelleen väljää, turvallista ja rauhallista sekä ympäristöystävällistä asumista.

Vastine: Vanhan Kainuuntien varteen kevyenliikenteen väylä on tullut esille useissa yhteyksissä alueiden kaavoja laadittaessa. Alueelle jää voimaan Soinlahti-Lapinniemen osayleiskaava, jossa kevyenliikenteen yhteys on esitetty Vanhan Kainuuntien varteen ja joka on alueen tarkempi kyläalueen sisäisiä yhteyksiä sisällään pitävä suunnitelma. Koko kaupungin strateginen yleiskaava kuitenkin pyrkii löytämään kriittisimmät kehitettävät kohteet vuoteen 2040 mennessä koko kaupungin osalta ja tähän kategoriaan em. kevyenliikenteen väylä ei kuulu.

Soinlahden teollisuusalueen kaavoittaminen muuhun kuin teollisuuskäyttöön ei ole vielä ajankohtaista. Alue sijaitsee valtatie 5:den ja kehitettävän pääradan välissä, joten sen tarkoituksenmukaisia käyttötarkoituksia ovat varastointi, teollisuus ym. ympäristöhäiriötä aiheuttavat ja kestävät toiminnat.

17. Pohjois-Savon liitto 11.6.2021

lisalmen kaupunki on pyytänyt Pohjois-Savon liiton lausuntoa luonnosvaiheessa olevasta lisalmen strategisesta yleiskaavasta. Pohjois-Savon liitto pitää erittäin kannatettavana strategisten maankäytön suunnitelmien tekemistä ja tässä tapauksessa lisalmen strategista yleiskaavaa erittäin onnistuneena yhdyskuntarakenteen ja eri maankäyttömuotojen tarpeiden kokonaisvaltaisena yhteensovituksena. Strateginen yleiskaava on vahva tuki sekä lisalmen että laajemmin seudun ja koko Ylä-Savon elinvoiman ja vetovoimaisuuden kehittämiseksi.

Pohjois-Savon maakunnan ja parhaillaan laadittavan Pohjois-Savon maakuntakaava 2040:n kannalta strategisesti tärkeitä maankäyttövarauksia ovat erityisesti Vuorimäen ja Pörsänmäen tuulivoimaloiden alueet sekä Peltomäen kiertotalousalue, jonne voi sijoittua myös ympäristöhaittoja aiheuttavia toimintoja. Mm. nämä varaukset tullaan osoittamaan myös maakuntakaavassa.

Kaavaselostuksen mukaan Savon rataa koskevaan päätatamerkintään sisältyy varautuminen voimassa olevan maakuntakaavan sisältämään pitkän tähtäimen kaksoisraiteeseen. Pohjois-Savon liiton mielestä olisi hyvä, että kaksoisraidevaraus näkyisi kaavakartan merkinnässä ja myös yleiskaavamääräyksessä. Tämä on tarpeen erityisesti sen vuoksi, että esimerkiksi mahdollisissa kielteisissä lupapäätöksissä voidaan perusteena käyttää yleiskaavan juridisesti pitävämpää osaa eli yleiskaavakarttaa merkintöineen ja määräyksineen.

lisalmen strateginen yleiskaava on erittäin hyvä, kokonaisvaltainen ja ajantasainen tarkastelu Pohjois-Savon liitossa käynnissä oleviin suunnitteluprosesseihin eli edellä mainitun Pohjois-Savon maakuntakaava 2040:n lisäksi Pohjois-Savon maakuntaohjelman laadinnassa.

Vastine: Rataverkon kehittämisen ja lisäraiteiden osalta kaavan tavoitteena on ollut mahdollistaa kehittäminen määräyksellä: Päärata ja liikennepaikka. Määräystä kehitetään edelleen siten, että se selkeämmin ohjaa siihen, että rataosuus kehitetään kaksiraiteiseksi nopean liikenteen rataosaksi ja kaavaselostukseen täsmennetään tämä määräys sekä rautatien suoja-alueen 30 m. vaikutukset lupaprosessien kannalta. Uusi kaavamääräys ehdotusvaiheessa tulee olemaan: Savonrata, kaksiraiteinen nopean liikenteen päärata. Merkintä sisältää myös uudet seisakkeet ja

kohtaamispaikat sekä tasoristeyspoistot. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

**18. Iiden ry, Iisalmen Yrittäjät ry ja Iisalmen Seudun Yrittäjänaiset ry
10.6.2021**

Kaavassa tulisi huomioida, ettei keskustaa enää entisestään laajennettaisi vaan pikemminkin tiivistettäisiin nykyisen ydinkeskustan ympärille. Elävät kaupunkikeskustat ry:n Vibra raportti vastaa kysymykseen: Mitä kaupungeissa on tehtävä, jotta keskustan elinvoima vahvistuu seuraavasti:

1. **Rakennetta tiivistettävä:** Kaupunkia kasvatettava sisäänpäin. Keskustaa kehitetään pitkäjänteisesti kaupungin viisaasti johtamana. Kaavoitus edistämään kaupunkirakenteen tiivistymistä. Asumista lisätään keskustassa ja keskustan vaikutusalueella - tavoitteena ”vartin keskusta”.
2. Investointeja keskustaan: Keskustassa on houkuttelevia kauppoja ja ravintoloita sekä viihtyisää asua ja tehdä työtä. Kävelykeskusta koostuu kävelykaduista, toreista ja aukioista joihin kauppakeskuskäytävät ja -aulat kytkeytyvät.

Iisalmen keskusta ei mielestämme kaipaa kävelykatua, vaan nykyisenlainen ratkaisu leveine jalkakäytävineen toimii parhaiten.

Yleiskaavassa tulee varmistaa, että torin- ja linja-autoaseman kehittäminen mahdollistetaan. Linja-autoasema ei ole suojeltu rakennus ja sellaisena se tulee kaavassakin säilyttää. Näin mahdollistetaan vetovoimaisen torialueen suunnittelu ja rakentaminen.

Kauppakeskus IISA:n tonttia ei ollut merkitty kaupallisen kehittämisen alueeksi. Tontille voisi mahdollistaa myös asuinrakentamisen, jolloin saataisiin keskusta poistettua ylimääräistä liiketilaa ja tilalle lisää asukkaita.

Marjahaan alueelle on merkitty tilaa vaativa kaupan suuryksikkö, kyseessä ei ole päivittäistavarakauppa mikä on hyvä asia. Alueesta on jo muodostunut keskustan ulkopuolinen liikealue, joten sen kehittämisen mahdollistaminen on hyvä asia. Kaavoituksessa tulee

tarkasti huomioida, ettei kauppaa ohjata liikaa laitamille sekä tutkia perusteellisesti ydinkeskustan mahdolliset sijoittumispaikat (kasvattaminen sisäänpäin).

Vastine: Kaavan tavoitteena on ollut tiivistää kaupunkia. Lisäksi kaavan tavoitteeksi hyväksyttiin se, että investoinnit painottuvat keskusta-alueelle.

Nykyinen kävelypainotteinen Louhenkadun alue vastaa myös tämän yleiskaavan tavoitteisiin. Tarkemmassa asemakaavatasoisessa suunnitelmassa katu on merkitty kävelypainotteiseksi kaduksi.

Linja-autoaseman ympäristö on osoitettu kaupallisen kehittämisen kohdealueena. lisan ympäristö on puolestaan osoitettu keskustatoimintojen alueena. Merkintä antaa mahdollisuuden myös asumisen kaavoittamisen kortteliin etenkin, jos kortteliin toteutuisi useampikerroksinen ratkaisu.

19. Pohjois-Savon pelastuslaitos 10.6.2021

Pohjois-Savon pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa lisalmen yleiskaavaluonnokseen.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

20. lisalmen nuorisoneuvosto 19.5.2021, kirjattu 11.6.2021

Innin mielestä nauhakaupunkimalli edellyttää toimivaa joukkoliikennettä ja turvallisia kevyenliikenteen väyliä. Polkupyöräilyn ja esteettömän liikkumisen kannalta katujen reunakiveykset ovat monesti liian korkeita ja jyrkkiä suojateiden kohdilla. Alikulkutunneleiden valaistuksesta ja hoidosta tulisi huolehtia. Kevyenliikenteenväylä olisi tarpeen myös Peltomäeltä Sonkajärven suuntaan.

Paikallisliikenteen reitin tulisi jatkua ainakin Soinlahteen asti. Linja-autopysäkit saisivat olla hyvin valaistuja. Huonokuntoista tiestöä olisi kaupungin alueella myös kunnostettava.

Vastine: Polkupyöräilyn ja kävelyn olosuhteita on haluttu

kaavaluonnoksessa mahdollisuuksien mukaan huomioida. Kehittämisehdotukset alikulkutunnelien hoidosta ja valaistuksesta viedään kadut- ja ympäristö vastualueelle. Samoin paikallisliikenteen kehittämistarpeet sekä terveiset tiestön kunnosta. Kehitettävä kevyenliikenteen yhteystarvemerkinä lisätään Sonkajärven suuntaan Peltomäen alueelle saakka. Koko kaupungin strateginen yleiskaava pyrkii löytämään kriittisimmät kehitettävät kohteet vuoteen 2040 mennessä koko kaupungin osalta ja tähän kategoriaan em. kevyenliikenteen väylä kuuluu.

21. Fingrid Oyj 11.6.2021

lisalmen alueella on Fingrid Oyj:n 110 kV ja 400 kV voimajohtoja sekä sähköasemia (kuva 1). Lisäksi Fingrid Oyj suunnittelee uutta 400 kV+110 voimajohtoa Vaalan ja Joroisten välille niin sanotun Järvilinjan vahvistamiseksi. Hankkeen arviointiselostus on juuri valmistunut. Lisätietoja saa hankkeen verkkosivuilta <https://www.fingrid.fi/kantaverkko/suunnittelu-ja-rakentaminen/voimajohdot/jarvilinja/>. lisalmen alueella voimajohtoreitti sijoittuu nykyisten 110 kV ja/tai 400 voimajohtojen rinnalle. Voimajohdon ratkaisu tarkentuu yleissuunnitteluvaiheessa.

Kaavoituksen täytyy mahdollistaa valtakunnallisesti merkittävien voimansiirtoyhteysien ylläpito ja kehittäminen. Strategisen tason maankäytön suunnittelussa voi ottaa kantaa energiahuollon verkostoihin, mikäli se nähdään tarpeelliseksi. Tässä tapauksessa Järvilinjan reitti olisi luontevaa merkitä kaavakartalle esim. uutena voimajohtona tai kehittyvänä voimajohtoyhteytenä (tai vastaavalla merkinnällä), jotta tieto uudesta voimajohdosta välittyy alemmalle suunnittelutasolle. Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty nykyiset voimajohdot.

Tarkempi voimajohtojen huomioonottaminen ja yhteensovittaminen maankäytön kanssa kuuluvat pääosin asemakaavavaiheeseen ja jatkosuunnitteluun. Tarvittaessa toimitamme tarkempaa tietoa voimajohtojen ratkaisuista ja tilantarpeesta kaavoitusta varten. Lähtökohtana on, että voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa olla ristiriidassa ympäristön sähköturvallisuuden kanssa eikä se saa aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

Vastine: Järvilinjan reitti tullaan esittämään kaavakartalla

kehittyvänä voimajohtoyhteytenä.

22. Iisalmen Omakotiyhdistys ry 8.6.2021, saapui 11.6.2021

Iisalmen Omakotiyhdistys ry:n hallitus on tutustunut Iisalmen yleiskaavaluonnoksiin. Omakotiyhdistys pitää keskusta-aleen osayleiskaavaa hyvänä. Pääpiirteittäin kaava noudattaa kaupungin olemassa olevaa rakennetta, täydentäen sitä maltillisesti.

Koko kuntaa käsittävässä osayleiskaavassa kevyen liikenteen yhteystarvemerkinä on esitetty hyvin, mutta Omakotiyhdistys esittää lisättäväksi kaavaan kolme uutta kevyen liikenteen yhteystarvemerkinä eli Itikasta Sourunsalon kaupalle, Huotarintien risteykseen saakka sekä Vanhan Kainuuntien varteen ja edelleen Soinlahdesta pohjoisen suuntaan ja lisäksi Partalasta Vieremän kunnan rajalle.

Em. tieosuudet ovat vilkkaasti liikennöityjä, joten kevyenliikenteen turvallisuuden takaamiseksi väylät ovat tarpeelliset, mm. tieosuuksia käyttävien koululaisten kulkiessa lähikouluihin. Lisäksi kattavat kevyenliikenteen verkostot vähentävät autoilua ja palvelevat liikkumista vapaa-aikana.

Tuulivoimaloiden alueeksi osoitetuilla alueilla tulee minimoida voimaloista aiheutuvat äänihaitat, jotka mahdollisesti heikentävät asumisolosuhteita.

Vastine: Polkupyöräilyn ja kävelyn olosuhteita on haluttu kaavaluonnoksessa mahdollisuuksien mukaan huomioida. Kehitettävä kevyenliikenteen yhteystarve merkinä on osoitettu Kilpivirrantien ja Sonkajärventien risteykseen sekä Sonkajärven suuntaan, Kotikyläntien varteen, Sourunsalon koululle, Ulmalantien varteen sekä Partalasta Vieremän suuntaan. Koko kaupungin strateginen yleiskaava pyrkii löytämään kriittisimmät kehitettävät kohteet vuoteen 2040 mennessä koko kaupungin osalta. Vanhan Kainuuntien varteen sijoittuva kevyenliikenteen väylä on osoitettu Soinlahti-Lapinniemen kaavassa, joka jää voimaan.

Tuulivoimahankkeisiin kuuluu Ympäristövaikutusten arviointiprosessi (YVA), jossa arvioidaan mahdolliset vaikutukset ympäröivään asutukseen, luontoon ja

kulttuuriympäristöön. Myös melumallinnukset asiasta tehdään.

23. VR-Yhtymä Oy 11.6.2021

VR:n näkemyksen mukaan maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvissä toimenpiteissä lähtökohtana tulee olla joukkoliikenteen edistäminen raideliikenteen kulkumuoto-osuutta lisäämällä.

Yleiskaavassa tulee siis suunnitella yhtenä kokonaisuutena liikennejärjestelmä, maankäyttö ja palveluverkko sekä arvioida näiden keskinäisiä riippuvuuksia ja vaikutuksia. Asumisen, työpaikkojen ja palveluiden sijoittaminen hyvien joukkoliikenneyhteyksien ääreen tukee MRL:n ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisia kestävän kehityksen tavoitteita.

lisalmen läpi kulkevien liikenneväylien ja rataverkon merkitys myös maakunnallisesti on tunnistettu yleiskaavan tavoitteita asetettaessa ja lähtötiedoissa. Liikenteen osalta yleiskaavan suunnitteluratkaisussa tulee huomioida rautatieliikenteen tulevaisuuden kehittämistarpeet sekä toimivuuden ja tehokkuuden turvaaminen. Vaikutusten arvioinnissa tulisi esittää myös yleiskaavan vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen.

Ratapihan ja erityisesti veturitallien läheisyydessä maankäyttöä muutettaessa herkempään käyttöön esim. asumiseen, tulee uusilla alueilla varautua alueen nykyisestä toiminnasta aiheutuviin melu- ja hajuhaittoihin ja nämä tulee selvittää tarkasti ennen asemakaavojen laadintaa. Uudet muuttuvat käyttötarkoitukset ympäristössä eivät saa haitata raideliikenteen toimintaedellytyksiä alueella.

Kivirannan alueelle on merkitty yleiskaavakartassa uusi asuntoalue, jonka tarkempi rajautuminen ja sijainti ei käy aineistosta ilmi. VR:n lähtökohta on, alueelle mahdollisesti sijoittuva uusi asuntoalue ei saa estää Kevelin raakapuulastausalueen toimintaa, vaan kuormausalue pysyy toistaiseksi nykyisessä käytössä ja yleiskaavamerkintöjen tulee tämä mahdollistaa. Kevelin kuormausalue sisältyy myös Väyläviraston tavoitetilanteen mukaiseen raakapuun kuormauspaikkaverkoston. Tästä periaatteesta poikkeaminen edellyttää kuormauspaikkaverkoston tarkastelua laajempänä kokonaisuutena ja uuden korvaavan kuormausalueen toteuttamisesta sopimista Väyläviraston kanssa.

Uusiin logistiikka- ja kuormausalueiden sijainteihin olisi joka

tapauksessa syytä varautua yleiskaavaa laadittaessa. Vähintäänkin potentiaalisimmat uusista mahdollista sijainneista olisi syytä huomioida yleiskaavassa. Esim. ns. Parkatin alueella Iisalmi-Kontiomäki-rataosuuden itäpuolella ei ole yleiskaavaluonnoksessa erityistä merkintää muuttuvasta maankäytöstä, vaan alue on merkitty ainoastaan taajamatoimintojen alueeksi.

Rautatieaseman pohjoispuoleinen alue on merkitty liikenteellisesti kehitettäväksi alueeksi mm. pysäköinnin osalta. Myös tätä aluetta kehitettäessä tulee turvata edelleen raideliikenteen toimintaedellytykset ja kuormausalueen tarpeet Liikennealue-merkinnän mukaisesti. Pysäköinnin, joukkoliikenteen ja matkaketjujen edellytysten parantaminen asemanseudulla yleisesti on kannatettava tavoite leiskaavassa.

Nykyisten tasoristeysten poistaminen on liikenneturvallisuuden kannalta tärkeä asia, jota yleiskaavatyössä ja liikenneverkon suunnittelussa tulee pyrkiä edistämään mahdollisuuksien mukaan, mikäli tasoristeyskä kaava-alueella vielä sijaitsee. Taajama-alueella tulee välttää asuinalueiden ja palveluverkon osalta ratkaisuja, joissa syntyy yhteystarve rataverkon yli ilman, että sille varaudutaan toteuttamaan ali- tai ylikulkuja. Olemassa olevia yhteystarpeita, jotka saattavat johtaa esim. asemanseudulla hallitsemattomaan liikkumiseen rata-alueella, tulee pyrkiä osaltaan ratkaisemaan jo yleiskaavatasolla.

Vastine: Vaikutusten arviointia täydennetään liikenteen ja liikenneturvallisuuden osalta. Ratapihan ja radan läheisyydessä turvataan rata-alueen kehittämismahdollisuudet kaksiraiteisena alueita suunniteltaessa ja asemakaavoitettaessa.

Kivirannalla Kevelin alueella sijaitseva raakapuulastaustoiminta ei ole kaupunkikehittämisen näkökulmasta tavoiteltava toiminta alueelle. Se sijaitsee jo olemassa olevan asutuksen vieressä ja rekkaliikenne kulkee tiiviissä katuverkossa.

Parkatin itäpuolelle huomioidaan uuden terminaalialueen sijoittamismahdollisuudet. Olemassa oleva taajamatoimintojen alue tarkoittaa alueen nykyistä käyttötarkoitusta, joka on teollisuusalue. Kaavaa kehitetään niin, että asemakaavoissa

olevaa radan ja teollisuusalueen välistä virkistysalue on mahdollisuus poistaa ja esimerkiksi kehittää uutena terminaalialueena. Myös Soinlahden alueen asemakaavoissa tämä on huomioitu. Uusia terminaalialueita kaavaehdotuksessa osoitetaan lisäksi ajoharjoitteluradan eteläpuolelle Sonkajärventien varteen.

Tasoristeysten poistamismahdollisuus on voimassa olevissa asemakaavoissa huomioitu.

Uusi kaavamääräys ehdotusvaiheessa Savonradan osalta tulee olemaan: Savonrata, kaksiraiteinen nopean liikenteen päärata. Merkintä sisältää myös uudet seisakkeet ja kohtaamispaikat sekä tasoristeyspoistot.

24. Pohjois-Savon ELY-keskus

ELY-keskus pitää hyvänä, että Iisalmen kaupunki kehittää aktiivisesti yleiskaavoitusta strategiseen suuntaan. Kaava-aineistosta hahmottuu osittain kaupungin kehittämisen suuntaviivat, mutta tehtyyn valmisteluun (rakennemallit, hankkeisiin osallistuminen, osallistaminen) nähden kaavaluonnos on jäänyt hieman ohueksi. Kaavaselostusta tulee täydentää ja täsmentää tukemaan kaavakartalla esitettyjä ratkaisuja. Kaavan tavoitteet on syytä nostaa paremmin esille, ja myös kaavamerkintöihin ja niitä koskeviin kaavamääräyksiin on syytä kiinnittää tarkempaa huomiota, jotta yleiskaavan tulkinta ei aiheuta ongelmia yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

ELY-keskuksen tarkempia huomioita nähtävillä olevasta yleiskaavasta on avattu alle.

Strategisen yleiskaavan tavoitteet

Yleiskaavan tavoitteena on tulevaisuuden muutoksiin varautuminen sekä edellytysten luominen tavoitellulle kehitykselle. Strategisessa yleiskaavoituksessa keskitytään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen päälinjoihin, kuten keskus-, liikenne-, palvelu- ja viherverkko sekä esimerkiksi uudet laajat rakentamisalueet ja merkittävät hankkeet. Strateginen osayleiskaava voi toimia myös osana kunnan kehittämisstrategiaa, esimerkiksi havainnollistaa

kunnan ominaispiirteitä ja vetovoimatekijöitä, ja palvella tiettyjen osa-alueiden ja teemojen suunnittelua, kuten maaseudun ja taajamien rajapintojen selkeyttäminen sekä virkistysalueiden ja viherrakenteen kehittäminen ja kulttuuriympäristöjen ja -maisemien arvojen säilyttäminen ja kehittäminen. Strateginen yleiskaava tulee kuitenkin laatia siten, että sen antaa selkeän kuvan siitä, mitä kysymyksiä kaavalla on tarkoitus ratkaista (Yleiskaavan sisältö ja esitystavat, YM 2006).

lisalmen yleiskaavan toteutumisen tavoitevuodeksi on todettu 2035/2040 (vuosiluku vaihtelee kaava-aineiston eri osissa).

Kaavaselostuksen mukaan kaupunkistrategiaa on päivitetty samanaikaisesti yleiskaavan valmistelun kanssa. kaupunkistrategian tarkistamisen yhteydessä on luovuttu kasvutavoitteesta, ja yleiskaavan väestötavoite on säilyttää nykyinen väestömäärä (vajaa 22 000 asukasta). Yleiskaavatyön pohjaksi on valittu kolmesta rakennemallista nauhakaupunki-malli keskustan kehittämistä painottaen. Tältä pohjalta tavoitteeksi on noussut yhdyskuntarakenteen hajaantumiskehityksen pysäyttäminen ja investointien keskittäminen keskustan tuntumaan.

Kaavaselostuksessa yleiskaavan tavoitteena on esitetty useassa kohdassa. alussa tavoitteeksi on nostettu edellytysten luominen ja varautuminen taajaman mahdollisiin laajenemistarpeisiin maankäytön suunnittelun keinoin sekä edellytysten luominen maaseutualueiden kehittämiseksi. Lisäksi tavoitteena on hyvällä yhdyskuntasuunnittelulla toteuttaa lisalmen kaupunkistrategiaa, lisalmen ilmastosuunnitelmaa ja tehtyä resurssiviisauden toimenpideohjelmia. Kaavan tarkoituksena on vahvistaa kaupungin omaleimaisuutta tuomalla voimakkaasti esiin ympäristön laatutekijöitä ja vahvuuksia, esimerkiksi tarinoita vanhana historiallisena kaupunkina sekä sijaintia osana vesistömaisemaa.

Lisäksi kaavaselostuksen mukaan kaupunkia ohjataan osoittamalla tärkeät asuin- ja teollisuusalueet sekä niiden laajenemistarpeet, potentiaaliset tuulivoimaloiden alueet, virkistysalueet sekä kehitettävät kyläalueet, ja yhdyskuntarakenteen muutosten ohjauksen vastapainoksi on osoitettu suunnittelualueen merkittävimmät erityispiirteet ja niiden kehittämis-, suojelu- ja säilyttämistarpeet. kaavaselostuksen loppuosassa on myös lueteltu suunnittelun tavoitteita liittyen muun muassa asumiseen, palveluverkkoon, elinkeinoihin, liikenneverkkoon sekä reitistöihin ja virkistysalueisiin.

Kaavan tavoitteet ovat yleispiirteisyydessään hyviä, mutta niitä olisi hyvä koota yhteen ja täsmentää. Tavoitteita voi jäsentää jaotteleamalla ne esimerkiksi koko kuntaa koskeviksi, ydinkeskustaa koskeviksi ja muita alueita koskeviksi. Tavoitteiden täsmentämisessä voi olla hyvä nostaa paremmin esille esimerkiksi kuntastrategia ja muut keskeiset kunnan toimintaa ohjaavat suunnitelmat ja ohjelmat. Kaavan sisällön kuvauksessa on myös hyvä peilata sitä, miten kaava vastaa asetettuihin tavoitteisiin. Näin kaavaratkaisu tulee myös paremmin avatuksi ja perustelluksi.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja kaavojen ohjausvaikutus

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee ottaa huomioon yleiskaavoituksessa osana kunnan tavoiteltua kehitystä. Kaavaselostuksessa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on lueteltu kaavaselostuksessa, mutta sitä, miten yleiskaava edistää niiden toteuttamista, tulee vielä avata kaavaselostuksessa.

Maakuntakaava on ohjeena yleiskaavan laatimiselle ja muuttamiselle. Maakuntakaavan tavoitteet täsmentyvät kunnan yleiskaavoituksessa, ja toisaalta maakuntakaavan keskeisten periaatteiden tulee välittyä kuntakaavoitukseen. Kaavaselostuksessa maakuntakaavoitusta ei ole juurikaan avattu. Miten yleiskaava sovittua yhteen maakuntakaavassa esitettyjen valtakunnallisten ja maakunnallisten alueiden käytön tavoitteiden sekä kunnan omien tavoitteiden kanssa?

Laaja-alaisessa yleiskaavassa voidaan valtuuston päätöksellä osoittaa alueet, joilla yksityiskohtaisempi osayleiskaava jää voimaan. Yleiskaavojen keskinäiset suhteet ja oikeusvaikutukset tulee siten selkeästi määritellä, ettei alueellisesta päällekkäisyydestä aiheudu ongelmia. Strategisessa yleiskaavassa tulee määritellä, miltä osin se ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Muita asioita ohjaa siten mahdollisesti alueelle jo aikaisemmin laadittu oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Yleiskaavaluonnoksessa kaavojen ohjausvaikutuksia on avattu yleisellä tasolla, ja voimaan jäävät kaavat on luetteloitu. Koska koko kunnan strateginen yleiskaava ohjaa yksityiskohtaisempien yleiskaavojen laatimista, on tärkeää, että valmisteilla olevassa kaava-aineistossa keskeiset suunnitteluperiaatteet tuodaan selkeästi esille ja että kaavamerkinnot ja -määräykset ilmaistaan riittävän

täsmällisesti.

Kaavaselostuksen mukaan keskustaseudun osayleiskaava ei jää voimaan koko kunnan strategisen yleiskaavan hyväksymisen myötä. Tästä herää kysymys, onko koko kunnan strateginen yleiskaava riittävä ohjaamaan asemakaavoitusta tuolla alueella?

Selvitykset

Myös strategisessa yleiskaavoituksessa selvitysten avulla pitää kyetä riittävästi varmistamaan, että suunnitelman keskeiset periaatteet on mahdollista toteuttaa yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti ja ilman merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Iisalmen yleiskaavan selvitysaineisto koostuu muun muassa kaupunkistrategiaa varten laaditusta väestöskenaarioselvityksestä, kaupan nykytilan selvityksestä (2020), kulttuuriympäristön arvottamistyötä koskevista selvityksistä (2006 ja 2017), modernin kulttuuriperinnön selvityksestä (2020), maaseutualueen kulttuuriympäristöselvityksestä (2021), viheralue selvityksestä (2017), meluselvityksistä (viimeisin 2015) sekä aikojen kuluessa laadituista luontoselvityksistä. Potentiaalisia muinaisjäännösalueita koskeva selvitys laaditaan vuoden 2021 aikana.

Kaavaluonnoksen laatimisessa on otettu huomioon kaavaselostuksen mukaan myös muun muassa Iisalmen kaupunkistrategia 2030, vuonna 2021 valmistuva Iisalmen ilmastosuunnitelma, luonnos Ylä-Savon ilmasto-ohjelmasta 2035 sekä Iisalmen resurssiviisauden toimenpideohjelma, joka on valmistunut vuonna 2018. Myös perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma on ollut yleiskaavoituksen aloitusvaiheessa kaupungilla tarkastelussa, ja se on ohjannut alakoulujen sijoittumista tulevaisuudessa.

Kaavaselostuksen mukaan kyläalueille on tehty oma mitoitustarkastelunsa ja kaavan liitteissä on 'Mitoitustaulukot kehittyvistä kyläalueista'. Kaavaselostuksessa ei ole avattu mitoitustaulukoiden merkitystä yleiskaavan laadinnassa eikä se käy ilmi kaavakartaltakaan. Epäselväksi jää ylipäänsä se, miksi kyseenomainen aineisto on liitetty yleiskaavaan, sillä strateginen yleiskaava ei ole rakentamista suoraan ohjaava kaava. Muutokset rakentamista ohjaaviin osayleiskaavoihin tulee tehdä kyseistä kaavaa

muuttamalla.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan selvitykset ovat riittävät, mutta niiden sisältöä tulee avata vähintään siltä osin, miten ne ovat vaikuttaneet kaavaratkaisuun.

Kaavan sisältö

Strateginen yleiskaava on usein kuvalliselta esitystavaltaan niukka, kehittämistavoitteet esille tuova ja muutoksia korostava. Strategisen yleiskaavan kohdalla on tärkeää esittää tavoitteet selkeästi sekä avata ja perustella tehtyjä linjauksia kaavaselostuksessa, jotta kaavaa osataan tulkita tarkoitetulla tavalla.

Koko kunta

Iisalmen yleiskaavakartta tuo esille kehittämistavoitteet ja muutoskohteet yleispiirteissään koko kunnan osalta. Se lähestyy yleispiirteisyydellään maakuntakaavaa. Kehittämistavoitemerkintöinä on osoitettu muun muassa yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta, liikenteen yhteystarpeita, viheryhteystarpeita, uusia asumisen, kaupan, työpaikkojen ja teollisuuden alueita, kehittyviä kylä-, virkistys-, maatalous- ja matkailualueita, vetovoimaisia ja kehittyviä kulttuuriympäristöalueita sekä tuulivoimaloiden alueita. Kartalla on osoitettu olevan tilanteen perusteella erityisillä merkinnöillä muun muassa pohjavesialueet, Natura-alueet, luonnonsuojelualueet, taajamatoimintojen alueet sekä verkostot. Pohjakarttamerkintöinä on osoitettu pellot, vesistöt sekä YKR-ruutuaineiston mukaiset kylät ja taajamat. Kartalla on osoitettu myös voimaan jäävien osayleiskaava- ja ranta-asemakaava-alueet, joiden osalta kaavamääräyksissä on todettu, että yleiskaavassa määritellyt alueidenkäyttöperiaatteet täydentävät voimaan jäävän kaavan ohjausta ja myös ohjaavat niiden muutoksia.

ELY-keskuksen mielestä kehittämistavoitemerkinnät ovat osittain selkeitä ja perusteltuja. Uudet asuin-, teollisuus- ja työpaikka-alueet sijoittuvat lähinnä olevaan yhdyskuntarakenteeseen tai sen läheisyyteen. Kehittyviä kyläalueita on osoitettu siten, että ne ovat helposti saavutettavissa VT5:lta. Lisäksi myös Runni on osoitettu kehittyväksi kyläalueeksi.

Kehittämistavoitemerkinnät jäävät kuitenkin osittain kovin epämääräisiksi: Mitä esimerkiksi vetovoimaisella ja kehittyvällä kulttuuriympäristöalueella tarkoitetaan? Mitä tarkoittaa kehittyvä maatalousalue? Yleismääräyksissä viitataan biotaloutta koskevaan "merkintään", jota ei kuitenkaan käytännössä ole kartalla. Kaavaselostuksen mukaan myös kotieläintalouden suuryksiköt on osoitettu kaavaan, mutta kaavakartalle niitä ei ole merkitty.

Kehittämistavoitemerkintöjä ja niitä koskevia määräyksiä tulee vielä pohtia ja määritellä tarkemmin, jotta kaavan ohjausvaikutus olisi yksiselitteinen. Kaavoittamattomille alueille, jotka on osoitettu yleiskaavaluonnoksessa kehittyviksi kyläalueiksi, ELY-keskus suosittelee laatimaan yleiskaavan. Erityisesti Runnin alueella on erilaisten intressien yhteensovittamisen tarve. Yleiskaavoitettavat alueet olisi hyvä osoittaa koko kuntaa koskevalla yleiskaavakartalla. Myös vesihuollon kehittämissuunnitelmaa olisi hyvä avata kaavaselostuksessa esimerkiksi asumisen ja elinkeinojen näkökulmasta.

Ydinkeskusta

Ydinkeskustasta on laadittu yksityiskohtainen aluevarauskartta ohjaamaan alueen asemakaavoitusta. Voimassa olevaan ydinkeskustan yleiskaavakarttaan nähden suunnittelualue on jonkin verran laajentunut. Nähtävillä oleva yleiskaavaluonnos myötäilee voimassa olevaa kaavakarttaa, eikä siinä näyttäisi olevan mitään merkittäviä keskeisiä muutoksia.

Kulttuuriympäristö

Kulttuuriympäristön osalta ELY-keskus nostaa esille joitakin yksittäisiä huomioita yleiskaavaluonnoksesta.

Modernin rakennusperinnön listaus sekä inventoinnit on tehty vuonna 2020, ja arvotus valmistuu vuonna 2021. Kohteita ei ole vielä huomioitu kaavaluonnoksessa (muutoin kuin karttakuvan pisteinä selostuksessa ja liitteenä). Inventointiaineistoa ei ole vielä toimitettu ELY-keskukselle. Perinnebiotooppien osalta ELY-keskukselta on toimitettu kuntaan keväällä 2021 Helmi-inventoinnin välitiedot. Kartta kohteista on esitetty selostuksessa, mutta kohteita ei ole (vielä) osoitettu kaavakartalla. Kaavaselostuksen osallisista (4.2.1)

puuttuu alueellinen vastuumuseo.

RKY-alueita eikä maakunnallisesti arvokkaita maiseman ja rakennetun ympäristön kohteita ole (vielä) osoitettu koko kuntaa koskevalla kaavakartalla. Siinä on kuitenkin osoitettu Vetovoimainen ja kehittyvä kulttuuriympäristöalue'-merkinällä alueita, joilla on kaavaselostuksen mukaan olemassa olevaa kulttuuriympäristöpotentiaalia ja joiden suunnittelussa tulee laajasti huomioida kulttuuriympäristön arvot ja kulttuuriympäristön kehittäminen. Kaava-aineistosta ei käy kuitenkaan ilmi, miltä pohjalta kyseiset alueet on määritelty.

Ydinkeskustan kaavakartan 'Suojeltava rakennus' -merkinnän määräyssisältö eroaa kaavakartalla ja selostuksessa (s. 74). Kaavakartalla oleva muotoilu on selkeästi parempi (ei mm. mainintaa pakottavasta syystä). Kaavamääräyksen osa 'Yleiskaavan suojelumääräys ohjaa asemakaavojen muutoksia. Asemakaava-alueen ulkopuolella suojelutavoitteet voidaan toteuttaa erillispäätöksin' jää epäselväksi - mitä erillispäätöksillä tarkoitetaan? Keskustan osalta 'Alue, jonka asemakaavoituksessa ja muussa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen historiallinen kerroksellisuus nykyisessä korttelirakenteessa ja katuverkossa' on hyvä yleismääräys.

Kaavan kaikkia kulttuuriympäristövaikutuksia ei ole yksityiskohtien osalta vielä mahdollista arvioida.

Vesiensuojelu

Kaavaselostuksessa tuodaan esille, että vesistöillä on suuri virkistysarvo, ja että kaavan tarkoituksena on vahvistaa omaleimaisuutta tuomalla esiin ympäristön laatutekijöitä ja vahvuuksia, esimerkiksi sijaintia osana vesistömaisemaa. Vesien suojelu ja hoitaminen ovat myös lisalmen ilmastosuunnitelman mukaisia tavoitteita.

lisalmen alueen vesimuodostumat ovat osa lisalmen reittiä, jonka keskusjärvi Porovesi sijaitsee lisalmen kaupungin alueella. Kaavaselostuksessa mainitaan lisalmen reitin vesivisio, mutta vision vaikutus kaavatyössä jää epäselväksi. Vision vesien huomioiminen kaavoituksessa -toimenpidekortissa muun muassa esitetään

seuraavaa: Maankäytössä on tärkeää huolehtia riittävästä ja toimivista rantautumispaikoista, mikä on virkistyskäytön, matkailun ja kalatalouden edellytys. Onko kaavatyössä otettu huomioon vesivision tavoitteet ja toimenpiteet?

Kaavaselostuksen kuvasta 3 (selitysosien mukaan 2013 luokitus, kuvan otsikon mukaan 2019 luokitus) käy esille, että lisalmessa on useita tyydyttävässä ja kaksi välttävässä tilassa olevaa vesimuodostumaa. Nämä vesimuodostumat ovat Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelman kohteita. Iisalmen kaupunki on ollut aktiivinen vesistökunnostusten toteuttamisessa. Voisiko kaavan yhtenä tavoitteena olla hyvässä tilassa olevien vesimuodostumien vedenlaadun turvaaminen ja hyvää huonommassa tilassa olevien vesimuodostumien vedenlaadun parantamisen edesauttaminen? Voisiko vesiensuojelusta/-hoidosta olla vastaavanlaisia yleismääräyksiä kuin kulttuuriympäristön osalta on? Tyydyttävässä ekologisessa tilassa oleva Kirmanjärvi on tekopohjavesilähde. Tulisiko myös se osoittaa kaavassa?

Liikenne

Kevyen liikenteen yhteystarve -merkinnällä on osoitettu kävely- ja pyöräilyväylien tarve Ouluntien, Sonkajärventien, Uimalan kylätien, Pielavedelle johtavan tien ja Kotikyläntien varteen. Toteutuessaan nämä kohteet edistävät kävelyn ja pyöräilyn liikenneturvallisuutta. Kaavalla tuetaan nykyisellään toimivaa joukkoliikennettä. Kaava ei kuitenkaan kehitä uusien joukkoliikenneyhteyksien syntymistä.

Liikenteestä aiheutuva melu on huomioitu siten, että meluherkkiä toimintoja ei ole sijoitettu keskeisten liikenneväylien varrelle.

Valmistelu ja osallistaminen

Yleiskaavatyö on tullut vireille vuonna 2017, jolloin on pidetty aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu. Kaupungin laati kaavoituksen alkuvaiheessa kolme vaihtoehtoista rakennemallia (nauhakaupunki, vahva keskusta ja kehittyvät kylät), joista nauhakaupunkimalli on valittu vaikutusten arvioinnin pohjalta varsinaisen yleiskaavan pohjaksi.

Sekä rakennemalli- että kaavaluonnosvaiheessa on kaava-aineiston

perusteella tehty kiitettävän monipuolista (mm. internet-kysely, työpajat) ja laaja-alaista vuorovaikutusta eri osallisryhmien kanssa (mm. luottamushenkilöt, naapurikunnat, nuoret). Iisalmen kaupunki on myös osallistunut yleiskaavan aloitusvaiheessa ansiokkaasti valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin: Kira-digi-hanke, yhden kuntakaavan malli -hanke. Alun perin yleiskaava on ollut tarkoitus laatia siten, että se olisi paikkatietoanalyysien perusteella jatkuvasti päivittyvä. Tästä tavoitteesta kaupunki on hankkeen selvityksen tuloksena joutunut luopumaan, ja yleiskaavaluonnos on laadittu pelkästään perinteisessä (paperisessa) muodossa.

Vaikutusten arviointi

Yleiskaavan vaikutusten arviointia on tehty vertailemalla ensin kolmea rakennemallia ja lopuksi arviointia on tehty myös valitun mallin osalta. Kaava-aineistoa tulee vielä täsmentää, jotta kaavan vaikutuksia voitaisiin arvioida paremmin. Kaavan laaja-alaisuuden vuoksi huomiota kannattaa kiinnittää ilmastovaikutusten monipuoliseen arviointiin.

Työneuvottelu

Työneuvottelun tarvetta voidaan arvioida yhdessä sen jälkeen, kun vastineet luonnoksesta annettuihin palautteisiin on laadittu.

Vastine: Iisalmen yleiskaava on esitystavaltaan pelkistetty. Tämä on ollut tietoinen strateginen valinta. Iisalmen kaupunki on sitä mieltä, että kaava riittää ohjaamaan riittävällä tavalla asemakaavasuunnittelua. Olemme testanneet tätä valmistelun aikana. Lainsäädännössä oleva vaatimus ajantasa-asemakaavasta on Iisalmissa toteutunut tietokantapohjaisesti Trimble Locus järjestelmään. Iisalmissa on tietokantapohjainen suunnittelujärjestelmä ja yleiskaava perustuu tietomalliajatteluun. Järjestelmä on kaupungin oma tietokantapohjainen järjestelmä ja siten kaupungin viranhaltijoiden näkökulmasta esittämistapa ei ole ohut, koska se tukeutuu kaikkeen tietokannassa olevaan selvitysaineistoon.

Yleiskaavan tavoitevuosi on 2040. Tekniset virheet aineistossa korjataan koskien kaavan tavoitevuotta.

Kaavaselostukseen tullaan avaamaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan toteutumista lisälmen yleiskaavassa. Kaavaselostukseen tullaan myös avaamaan kuinka voimaan jäävät osayleiskaavat ja strateginen koko kunnan yleiskaava soveltuvat ohjausvaikutuksiltaan toisiinsa. Ne ohjaavat alueidenkäyttöä rinnan ja täydentävät toisiaan. Yleiskaava myös ohjaa osayleiskaavojen muutostarpeen tilannetta.

Kaavaselostuksessa on otsikko yleiskaavan tavoitteet, mutta teknisen virheen vuoksi tämä oli jäänyt pois sisällysluettelosta. Kappaleeseen on koottu kaikki kaavan tavoitteet. Kappaletta täydennetään vielä tavoitteiden osalta, jotta ne kävisivät selvästi esille selostustekstistä kootusti.

Kaavaselostukseen tullaan avaamaan tarkemmin, kuinka selvitykset ovat ohjanneet suunnittelua ja kuinka niiden asettamat vaatimukset ovat toteutuneet kaavakartalla.

Kaavakartalle ei ole osoitettu biotalouden aluetta. On haluttu korostaa sitä, että kaavakartalla oleva valkoinen alue on mahdollinen biotalouden harjoittamisen alue. Kaavakartalle osoitetut merkinnät ovat harkittuja ja tarkkaan punnittuja. Tätäkin merkintätapaa on testattu Kirmanseudun osayleiskaavassa, jossa se on toiminut hyvin.

Vetovoimainen ja kehittyvä kulttuuriympäristöalue -merkintä tarkoittaa sitä, että kulttuuriympäristö on voimavara ja se voidaan nähdä kehittämismahdollisuutena. Sitä voidaan täydentää ja kehittää tunnistuen kunkin kulttuuriympäristöarvon olennaiset piirteet. Siten kulttuuriympäristöä ei tarvitse nähdä asiana, joka estää kehityksen.

Kulttuuriympäristön osalta työneuvottelussa (23.11.2021) sovittiin, että kaavassa osoitetut merkinnät ovat rakennetun kulttuuriympäristön osalta riittäviä niitä täydentävine liitekarttoineen. Merkintöjen ohjausvaikutuksia tullaan kuitenkin selventämään kaavaselostukseen.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta on valmistunut selvitys,

josta käy ilmi arkeologisesti potentiaaliset alueet koko Iisalmen osalta. Selvityksen sisältö on huomioitu kaavaratkaisussa ja se toimii yksityiskohtaisemman suunnittelun lähtöaineistona.

Suojelumerkinnän osalta korjataan ristiriita kaavaselostuksen ja kaavakartan välillä. Kaavakartalla olevat merkinnät ovat tarkoin harkittuja.

Vesivision tavoitteet ovat osana kaavaratkaisua. Vesiensuojelun osalta tullaan kaavakartalle täydentämään yleismääräys pohjavesialueiden huomioonottamiseksi suunnittelussa. Vesiensuojelun näkökohdat ovat sisällä kaavasunnittelussa.

Joukkoliikenteen mahdollisuudet ovat olleet kaavasunnittelun perusta. Jos väestökehityksen suunta kääntyy, on uudet asuinalue-merkinnät osoitettu olevan taajama-alueen sisälle ja reunoille siten, että yhdyskuntarakenne ei hajaannu. Esimerkiksi raideliikenteen osalta pysäkkipaikkojen lisäämismahdollisuus on yleiskaavan tavoitteiden mukaista.

25. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo 16.6.2021

Iisalmen kaupunki pyytää Pohjois-Savon alueellisen vastuumuseon (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) lausuntoa otsikon mukaisesta yleiskaavaluonnoksesta. Iisalmen strateginen yleiskaava koskee koko kaupungin aluetta ja sen tavoitevuodeksi on asetettu 2040. Kaavan tavoitteena on luoda edellytyksiä ja varautua taajaman mahdollisiin laajenemistarpeisiin, uusien työpaikka-alueiden syntymiseen sekä luoda edellytykset maaseutualueiden kehittämiseksi. Iisalmen yleiskaava on luonteeltaan strateginen maankäytön suunnitelma, joka osoittaa yleiskaavan tavoitteiden mukaiset yhdyskuntarakenteen ja verkostojen kehittämisen sekä alueiden käytön periaatteet. Yleiskaavassa on osoitettu tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi. Strategisella yleiskaavalla ei kumota voimassa olevia osayleiskaavoja. Se tulee kuitenkin ohjaamaan uusien kaavojen laadintaa ja muuttamista. Kaavan aluerajaukset ovat likimääräisiä ja siten ei ole kysymys tarkasta aluevarauskaavasta. Aluerajaukset ja tarkempi maankäyttö ja alueiden toiminnot täsmentyvät yksityiskohtaisemmassa

suunnittelussa.

Kaavan rakennemalliksi on valittu nauhataajamamalli, joka painottaa keskustan kehittämistä erityisesti infrarakentamisen osalta. Tavoitteena on pysäyttää yhdyskuntarakenteen hajaantumiskehitys ja keskittää investoinnit keskustan tuntumaan. Yhdyskuntarakenteen laajenemiselle luodaan edellytykset Ohenmäkeen- Peltosalmelle, Marjahaan itäpuolelle ja Mansikkaniemen alueesta pohjoiseen. Kyläalueita pyritään kehittämään hallitusti ja kyläkeskusmaisesti rakentaen etenkin Kirmanseudun, Pikku-Ahmon, Kilpijärven länsirannan, Salmenrannantien, Kotikyläntien varren sekä Soinlahti-Lapinniemen alueilla.

lisalmissa on säilynyt paljon vanhaa kulttuuriympäristöä ja maaseutumaisemaa. Kaavan yhtenä tarkoituksena on vahvistaa lisalmen kaupungin omaleimaisuutta tuomalla voimakkaasti esiin ympäristön laatutekijöitä ja vahvuuksia, esimerkiksi tarinoita vanhana historiallisena kaupunkina sekä sijaintia osana vesistömaisemaa. Alueellinen vastuumuseo näkee tämän positiivisena lähtökohtana strategiselle yleiskaavalle. Kaavaselostuksen osalta museo toteaa, että Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) on lisättävä osallisiin viranomaisiin.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kaavaselostuksessa sivulla 23 muinaismuistojen sijaan tulisi käsitellä arkeologista kulttuuriperintöä kokonaisuutena sekä otsikossa, että tekstitasolla. Arkeologiseen kulttuuriperintöön kuuluu myös sellaisia rakenteita ja paikkoja, joita Museoviraston linjauksen mukaisesti ei lueta muinaismuistolain tarkoittamiin kiinteisiin muinaisjäänneksiin, mutta joiden säilyttämistä pidetään perusteltuna niiden historiallisen merkityksen ja kulttuuriperintöarvojen vuoksi. Muita kulttuuriperintökohteita voidaan esittää säilytettäväksi kaavoituksen keinoin. lisalmen alueelta tunnetaan tällä hetkellä 107 arkeologista kohdetta (muinaisjäänne rekisteri 8.6.2021). Näistä kiinteitä muinaisjäänneksiä on 46 kappaletta, muita kulttuuriperintökohteita yksi kappale, mahdollisia muinaisjäänneksiä kymmenen kappaletta ja löytöpaikkoja 48 kappaletta. Kohteet sijaitsevat eri puolilla kuntaa, pääasiassa taajama-alueen ulkopuolella. Kaavaselostuksessa on hyvä avata tarkemmin erityyppisten kohteiden määriä ja luonnetta. Karttakuva kohteiden sijoittumisesta on myös hyvä lisätä selostukseen kuten rakennetun kulttuuriympäristön kohteissa.

Kulttuuriympäristön tietolähteisiin tulee lisätä Museoviraston ylläpitämä muinaisjäännösrekisteri. Arkeologian selvitysten osalta mainitaan kaavaselostuksessa Mikroliitti Oy:n tekemät inventoinnit vuosina 2003, 2005 ja 2013. Tämän lisäksi selvityksiä on tehty vuonna 2000 (Koljonvirta inventointi, Oulun yliopisto), 2004 (Peltosalmi varikkoalue, Mikroliitti Oy), 2006 (Runnin alueen osainventointi, Mikroliitti Oy), 2009 (Pihlajaharjun inventointi ja Venakonniemen inventointi, Mikroliitti Oy), 2014 (Vanhan kirkon asemakaava-alueen inventointi, Mikroliitti Oy), 2016 (Iso-li paineviemärialueen vedenalaisinventointi, Subreening Ammattisukellustyöt Oy) ja 2018 (Mansikkaniemen (Koljonvirran taistelualueen) muinaisjäännösselvitys, Mikroliitti Oy). Edellä mainitut tulee lisätä kaavaselostukseen. Arkeologista kulttuuriperintöä koskeva selvitysaineisto on kaava-alueella suurimmaksi osaksi puutteellista tai vanhentunutta. Iisalmen alueella on tehty koko kunnan käsittävä arkeologinen inventointi vuonna 1978. Tunnettujen arkeologisten kohteiden määrä on suhteellisen pieni kaupungin kokoa sekä historiaa ajatellen ja kertoo, että arkeologisen kulttuuriperinnön selvitystilanne Iisalmissa on puutteellinen. Alueellinen vastuumuseo esitti aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa arkeologisen arkistoselvityksen laatimista kaava-alueella. Iisalmen kaupunki on tilannut arkeologisen kulttuuriperinnön esiselvityksen kaavatyötä varten Museovirastolta. Selvitys on luonteeltaan arkistoinventointi eikä sisällä maastotöitä. Selvitystyö on kuitenkin hyvä lähtökohta arkeologisen kulttuuriperinnön selvitystarpeen arviointia varten varsinaisten aluevarauskaavojen ja asemakaavojen yhteydessä. Selvitys ei ole valmistunut luonnosvaiheeseen. Kaavan vaikutuksia arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ei voi vielä täysin arvioida tämän takia. Kaavan kehittämisalueista museoviranomainen toteaa yleisellä tasolla, että ne jäävät pääasiassa lainvoimaiseksi jäävien osayleis- ja rantakaavojen alueille. Uusissa kaavoissa ja kaavamuutoksissa on syytä varautua arkeologisen kulttuuriperinnön selvityksiin.

Kulttuuriympäristö on esitetty luonnosvaiheen kaavakartalla viivoitettuna alueina "vetovoimaiset ja kehittyvät kulttuuriympäristöalueet". Kaava osoittaa ne alueet, joilla on olemassa olevaa kulttuuriympäristöpotentiaalia ja joiden suunnittelussa tulee laajasti huomioida kulttuuriympäristön arvot ja kulttuuriympäristön kehittäminen. Kaavamääräysten osalta muinaismuistoja koskevaa yleismääräystä museo esittää muutettavaksi siten, että se ottaa huomioon laajemmin arkeologisen kulttuuriperinnön ja tuo selkeästi esille yleiskaavan strategisen luonteen takia siihen liittyvän selvitystarpeen yksityiskohtaisemmassa

suunnittelussa:

Muinaisjäännös tai muu kulttuuriperintökohde. Kiinteät muinaisjäännökset on suojeltu muinaismuistolaila (295/1963) ja kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen tai muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Muinaisjäännös- ja kulttuuriperintökohteita koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon lausunto. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa alueidenkäyttöä koskevassa suunnittelussa on tarkistettava ajantasainen tieto tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä sekä arvioitava arkeologisten selvitysten tarve alueellisen vastuumuseon kanssa. Vesialueiden muuttuvan käytön yhteydessä on arvioitava vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tarve.

Muinaisjäännökset on esitetty kaava-aineistossa liitekartalla 8 yhdessä perinnebiotooppien ja arvokkaiden maisema-alueiden kanssa. Museo toteaa edelleen, että arkeologinen kulttuuriperintö käsittää myös muita kohteita kuin kiinteitä muinaisjäännöksiä. Koska kyseessä on selvityskartta, jolla on tarkoitus havainnollistaa alueen kokonaistilannetta, myös muut kulttuuriperintökohteet tulee lisätä liitekartalle.

Rakennettu kulttuuriympäristö

lismessa on inventoitu teemallisesti modernia rakennusperintöä vuoden 2020 aikana, mutta kohteiden arvottaminen on edelleen kesken. lialmen rakennusperintöön liittyvät selvitykset ovat yleisesti ottaen ajantasaisia ja varsin kattavia. Yleiskaavan tarkoitus on muun muassa ohjata asemakaavoitusta, ja tähän viitataan myös keskusta-alueen yleiskaavaluonnoksen rakennussuojelumerkinnän määräyksessä. Kaavaluonnoksessa osoitetaan erilaisilla rasterikuvioilla paikallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä laajojakin kulttuuriympäristökokonaisuuksia. Kulttuuriympäristöarvojen säilymisen kannalta olisi kuitenkin tärkeää, että aluekokonaisuuksien kohdekuvaukset olisivat täsmällisiä. Kaavaselostuksessa voisi esitellä kunkin kohteen kulttuuriympäristöarvoja ja ominaispiirteitä yleistajuisesti. Museoviranomainen arvioi lisäksi, että maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet tulee osoittaa omalla rasterikuviolla.

Alueellinen vastuumuseo esittää pohdittavaksi, voisiko selvitystä iisalmelaisesta modernista rakennusperinnöstä julkaista verkossa avoimena julkaisuna Iisalmen kulttuuriympäristö -julkaisun tapaan.

Suunnittelualueella sijaitsee paikallisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristökohteita. Alueellinen vastuumuseo katsoo, että kulttuuriympäristöarvojen kannalta olisi hyvä, jos yleiskaavan rakennussuojelumerkinnät toisivat esille rakennusperintökohteiden erityiset arvot ja statuksen. Suunnittelualueella sijaitsee myös erityislaeilla suojeltuja rakennusperintökohteita. Erityisesti näiden osalta yleisluontoisen rakennussuojelumerkinnän määräystä tulisi täsmentää.

Alueellinen vastuumuseo olettaa, että rakennussuojelukohteiden määrä tulee arvotustyön valmistuttua kasvamaan nyt esitetystä. Nyt nähty esitys rakennussuojelukohteista perustuu ainakin suurelta osin voimassa oleviin kaavatasoihin. Museoviranomainen arvioi, että kaavan ehdotusvaiheeseen tulee liittymään vielä kohtalaisesti rakennusperintökysymyksiä.

Vastine:

Arkeologinen kulttuuriperintö:

Kaavaselostusta tullaan täydentämään arkeologisen kulttuuriperinnön osalta sekä mainitsemaan kaikki selvitysaineisto kaavaselostuksessa. Koko kunnan arkeologisen kulttuuriperinnön selvitys on valmistunut ja myös se tullaan liittämään selvitysaineistoihin. Tällä selvityksellä on jo ollut vaikutuksia kaavamerkinnän ”vetovoimainen ja kehittyvä kulttuuriympäristöalue” -rajauksiin.

Kaavakartalla olevaa arkeologista kulttuuriperintöä koskevaa kaavamääräystä kehitetään seuraavanlaiseksi:

Muinaisjäännös tai muu kulttuuriperintökohteet on huomioitava ja tarpeen mukaan suojeltava yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ajantasaisen lainsäädännön mukaisesti. Kiinteät muinaisjäännökset on suojeltu lailla ja kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen tai muu siihen kajoaminen on

muinaismuistolain nojalla kielletty. Muinaisjäännös- ja kulttuuriperintökohteita koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa alueidenkäyttöä koskevassa suunnittelussa on tarkistettava ajantasainen tieto tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä sekä arvioitava arkeologisten selvitysten tarve alueellisen vastuumuseon kanssa. Vesialueiden muuttuvan käytön yhteydessä on arvioitava vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tarve.

Selvitysaineistoissa olevaan liitekarttaan lisätään myös tiedossa olevat muinaisperintökohteet.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavoittaja täsmentää kulttuuriympäristöä koskevia selvityskarttoja. Kaavaselostusta täydennetään kulttuuriympäristökohteiden kuvaamiseksi tarkemmin kaavaselostuksessa. Erityislailla suojellut rakennusperintökohteet huomioidaan kaavamääräyksessä. Modernin rakennusperinnön osalta ryhdytään työstämään vastaavaa julkaisua kuin keskusta-alueen ja maaseutualueen osalta on työstetty.

26. Ylä-Savon Vesi Oy 30.6.2021

1. Pohjavesialueille rakentaminen

Pohjavesien suojelun näkökulmasta yleiskaavan luonnoksen ongelma on, että se ei osoita erityistä pyrkimystä ohjata rakentamista pois pohjavesialueilta. Kaavassa tulisi olla nykyisen harjualetta noudattelevan nauhamalliin nähden vaihtoehtoisia rakennussuuntia ja paikkoja, joissa pohjavesialueita koskevat rajoitukset ja riskit eivät ole rakentamisen ja toiminnan rasitteena. Nimenomaan strateginen yleiskaava olisi se kaavoituksen taso, jossa rakentamisen painopistettä olisi mahdollista suunnata uudelleen - pois pohjavesialueilta. Tätä näkemystä olisi voinut olla hyvä saada esille jo ennen luonnosvaihetta.

2. Talousveden laatu ja pohjavedet strategisena painopisteenä

Laajemmalla tasolla itse kaava-asiaan liittymättä pohjavesien suojelua voitaisiin harkita huomioitavaksi jo kaupunkistrategian tasolla. Vahva suojelutyö on edellytys sille, että hyvälaatuisen talousveden toimitusvarmuus voidaan myös tulevaisuudessa pitää vähintään hyvällä tasolla. Laadukas talousvesi on vetovoimatekijä ja luonnollinen edellytys ihmisten terveydelle, mutta erityisesti lisäalnessa sen merkitys korostuu elintarviketeollisuudessa, jolla on pitkä historia alueen elinvoimaisuuden kehittäjänä. Jos kaupunkisuunnittelua jatketaan osoittamalla jopa teollista rakentamista pohjavesialueille, jatkamme riskitason nostamista veden laadun ja riittävyyden suhteen, jolloin myös vaarannetaan ihmisten terveys ja elintarviketeollisuuden toiminta. Hyvin epätodennäköisetkin riskit ovat merkittäviä, jos niiden toteutumisella on äärimmäiset seuraukset.

3. Tukkuviesilaitoksen toiminta alueella

Ylä-Savon Vesi Oy ottaa pohjavettä yleiskaavan alueella pohjavesialueilta Kuusimäki (0814001) ja Peltosalmi-Ohenmäki (0814002). Kirmanjärven käyttö tekopohjaveden valmistukseen onkin jo mainittu kaavaselostusluonnoksessa. Kuusimäen ja Peltosalmi-Ohenmäen pohjavesialueilta otetaan raakavettä vuosittain hieman yli miljoona kuutiota, eli reilu viidennes koko tukkuyhtiön vedenotosta, joka kattaa yli puolet lisälmen vedenkäytöstä. Toisaalta ko. pohjavesiä johdetaan käsiteltynä pieneltä osin jatkuvasti ja tarvittaessa merkittäviäkin määriä verkoston sallimissa rajoissa kaikkiin Ylä-Savon Vesi Oy:n osakaskuntiin, jolloin lisälmen pohjavesillä ja pohjavesialueiden suojelulla on myös laajempaa seudullista merkitystä.

4. Pohjavesialueluokitukset

Peltosalmi-Ohenmäen pohjavesiluokka on 1E. Lisämääreluokitus E annetaan alueille, joilla on suoraan pohjavedestä riippuvaisia pinta- tai maaekosysteemejä. Peltosalmi-Ohenmäen alueella kyse on luonnontilaisista ja osin luonnontilaisen kaltaisista lähteistä Kirmanjärven ja Pienijärven rantojen läheisyydessä. Kaavaselostukseen tulee lisätä maininta 1E-luokasta, ja päivittää merkintätapa roomalaisesta numerosta arabialaiseksi eli I:stä 1:ksi (VMJL 1299/2004). Luokitukset olisi hyvä näkyä myös kaavakartassa. Lähteikköalueet voisi muutenkin huomioida kaavassa erityisen

luontoarvonsa vuoksi.

5. Kaavaluonnoskartta

Kaavakartassa tulisi lisätä yleismääräysten ja kulttuuriympäristön rinnalle pohjavesialueet, jossa voitaisiin eritellä pohjavesialueisiin liittyvät määräykset. Karttamerkinnoissa pohjavesialue on otsikon OSA-ALUEIDEN ERITYSIOMINAISUUKSIA ILMAISEVAT MERKINNÄT JA NIIHIN LIITTYVÄT MÄÄRÄYKSET alla. Määräykset kuitenkin puuttuvat, jolloin joku voisi äkkiseltään ymmärtää, ettei erityisiä määräyksiä ole. Tässä tulisi olla viittaus suojelusuunnitelmiin ja myös jokseenkin unohtuneeseen vesioikeuden suoja-alue- päätökseen, vaikkei sen rajaa selkeyden vuoksi karttaan merkittäisikään.

6. Nauhataajama ja sen suuntaus

Rakennemalleista valittu nauhataajama on pohjavesien suojelun kannalta huonoin, koska se ohjaa rakentamista pohjavesialueelle Peltosalmi-Ohenmäki. Rakentamisen painoa voitaisiin hyvin ohjata myös johonkin toiseen suuntaan, kuin perinteisesti helpoimman maarakentamisen perusteella harjuun ja pohjavesialueelle. Kilpijärven ja Iso-Ahmon väliselle alueelle merkityt kehittämisalueet ovat hyvin valittuja; lähellä liikenneyhteyksiä ja riittävän lähellä keskustaa, mutta poissa pohjavesialueelta. Ehkä tuota aluetta voitaisiin hyödyntää aktiivisemmin pohjavesialueen sijasta? Vaikutusarvioinnissa maaperän soveltuvuus asumiselle ("...parhaita maaperäolosuhteita hyödyntäen...") on nostettu nykyajassa tarpeettoman korkeaan arvoon.

7. Ohenmäen uudet asunto- ja virkistysalueet

Ohenmäkeen on suunniteltu uutta asuntoaluetta ja virkistysaluetta. Ne eivät ole pohjaveden kannalta pahimpia riskitoimintoja, mutta kaikenlainen rakentaminen ja ihmistoiminnan aktivoiminen pohjavesialueella lisää pohjaveteen kohdistuvia riskejä, ja vähentää pohjaveden määrää. Alueiden sijoittamisessa tulee huomioida pohjavesialueen rajat, ja erityisesti pohjaveden muodostumisaluetta tulee välttää kaiken rakentamisen suhteen.

8. Uusi työpaikka-alue Peltosalmella

Kaavaluonnosselostuksessa (s. 68) ristiriitaisesti todetaan: "... ja

Peltosalmen risteysalueen länsipuolelle on esitetty uusi työpaikka-alue-merkintä”, vaikka kuvassa merkintä on risteysalueen itäpuolella. Länsipuoli tulee pohjavesialueelle, ja sinne uutta työpaikka-aluetta ei tule kaavoittaa.

9. Harjujakson merkinnät

Harjujakson osalta todetaan, että se ”... on suunnitelmassa huomioitu merkinnöin, jotka turvaavat tärkeän pohjavesialueen säilymisen ja pohjavesien suojelusuunnitelman toteuttamisen.”. Jos tällä tarkoitetaan pohjavesialue-merkintää, niin sen voisi ilmaista selkeämminkin.

10. Yleistä näkökulmaa kaavoitukseen pohjavesialueilla

Ylä-Savon Vesi Oy toivoo, että esitetyt näkökulmat on mahdollista huomioida vielä tässä vaiheessa kaavaprosessia. Yleisesti muussakin kaavoituksessa toivotaan pohjavesialueiden erityistä huomiointia ja aktiivista osallistamista pohjavesialueita sisältävään kaavoitukseen.

Nykyisin tiedoin ja vallitsevin asentein on kiistatonta, että myös lisälmissä pohjavesialueille on päätetty rakentaa paljon sinne kuulumatonta toimintaa. Yleiset asenteet ja arvot voivat tulevaisuudessa edelleen tiukentua pohjaveden puolesta, jolloin jo olemassa olevaa rakennuskantaa ei voi enää siirtää. Toivoa sopii, että tässä ajassa tehtävä kaavoitus ja sitä seuraava rakentaminen on sellaista, joka edustaa seuraavienkin sukupolvien näkökulmasta laadukasta kaupunkisuunnittelua.

Vastine: lisälmen yleiskaavan merkintätapa on strateginen. Strateginen esitystapa ei mahdollista tarkkarajaisia aluevarauksia. Sen sijaan kaavakartalle on osoitettu tärkeät pohjavesialueet, jotka tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida. Strateginen esitystapa ei myöskään anna mahdollisuutta tarkkoihin kaavan strategiseen luonteeseen sopimattomiin merkintöihin pohjavesien osalta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnossa ehdotettiin tarkempien liitekarttojen tekemistä pohjavesiasioiden osalta ja yleismääräysten täydentämistä tältä osin. Kaupunki kehittää tätä ajatusta pohjavesien riittävän suojelun turvaamiseksi.

Uusia asemakaavoitettavia toimintoja pohjavesialueiden läheisyyteen on esitetty ainoastaan Peltosalmen teollisuusalueen eteläpuolelle ja Kangaslammin hautausmaan eteläpuolella. Näissäkin tapauksessa merkintätekniikka on sellainen, että nimenomaan pohjavesien suojelumerkintä on poissulkeva ja tarkemmassa suunnittelussa huomioitava merkintä. Kangaslammin hautausmaan eteläpuolinen merkintä poistetaan pohjavesien pilaantumisriskin vuoksi.

27. Suomen metsäkeskuksen lausunto 29.4.2022

Metsäkeskus tarkastelee strategista yleiskaavaa metsälain valvonnan ja kestävään metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta. Metsäkeskus kiinnittää lausunnossaan huomiota myös hankkeen ympäristövaikutuksiin. Metsäkeskuksen lausunnon näkökulmana on kaavahankkeen aiheuttama muutos alueen maankäytössä.

Valmistelussa on hyvä huomioda, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävä metsätalouden määräraikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista.

Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.

Huomioita kaava-aineistosta

Metsäkeskus huomauttaa, että rasterimuotoinen kaava-aineisto on kartalla epätarkka ja vaikeatulkintainen. Jos kaava on oikeusvaikutteinen, vaikuttaa se suoraan metsälain voimassaoloon. Tämä saattaa aiheuttaa kohtuutonta haittaa yksittäisille metsänomistajille esimerkiksi suorana vaikutuksena saatavissa olevaan kemera-rahoitukseen. MRL 28 §:ssä todetaan, että kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Metsäkeskus näkee hyvänä asiana, että kaavaluonnoksessa mainitaan erikseen: ”kaavan tavoitteena on ollut, että metsälaki on voimassa kaikilla biotalouden, maa- ja metsätalouden ja virkistysalueilla.”

Metsäkeskus muistuttaa, että alueella, jossa metsälaki on voimassa metsänomistajalla mahdollisuus saada kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin (KEMERA) (34/2015) perustuvia tukia metsänhoitotoimenpiteisiin. Alueilla, joissa metsälaki on voimassa maanomistaja voi saada myös ympäristötukea, joka on tarkoitettu ensisijaisesti metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen. Ympäristötukisopimukseen voi sisältyä METSO-ohjelman mukaisia elinympäristöjä, joiden luontoarvoja voidaan parantaa ja palauttaa luonnonhoitotoimenpiteillä. METSO-ohjelmaan hyväksyttäviltä kohteilta vaaditaan erityisiä luontoarvoja. Myös Helmi-ohjelman kautta on mahdollista edistää luonnon monimuotoisuutta. Tässä suhteessa Metsäkeskus näkee hyväksi, että kaava on mahdollistava monipuolisille metsän käyttömuodoille. Näin myös toteutuisi METSO- ja Helmi-ohjelmien ajatus siitä, että metsien suojelu perustuu vapaaehtoisuuteen.

Metsäkeskus ehdottaa, että rasterimuodon sijasta kaava-aineisto esitetään selkeämpinä alueina. Kaavan vaikutusten arviointi on hankalaa rasterimuotoisesta aineistosta, sillä vaikutukset tulisi voida arvioida riittävällä tasolla. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 1 §:ssä todetaan: ”Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan, ilmastoon;
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen, luonnonvaroihin
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen”

Huomioita vaikutusten arvioinnista

Metsäkeskus toivoo vaikutusten arviointia erityisesti maa- ja metsätalousyrittäjyyden, ilmastonmuutoksen, luonnonolojen ja energiatalouden osalta. Kaavaluonnoksessa on erikseen mainittukin: ”Kaavan lähtökohtana on ollut myös yrittämisen ja elinkeinojen sekä työpaikka-alueiden kehittämisen turvaaminen. Maaseutualueiden suunnittelussa on lähtökohtana ollut laajasti biotalouden mukaan lukien maa- ja metsätalouden harjoittaminen.”

Iisalmen yleiskaavan OAS-luonnoksessa on mainittu: ”Tarkempien aluevarauskaavojen osalta ratkaisu niiden korvaamisesta Iisalmen yleiskaavalla tehdään kaavoitustyyön aikana.” Metsäkeskus pitää hyvänä, että alueella voimassa olevat kaavat korvattaisiin yhtenäisellä Iisalmen yleiskaavalla. Näin selkeytettäisiin kaavojen tulkintaa ja poistettaisiin mahdollisia päällekkäisyyksiä.

Metsäkeskus toivoo, että jatkossa asiakirjoissa Metsäkeskuksen osalta käytetään organisaation virallista kirjoitusasua ”Suomen metsäkeskus”.

Vastine:

Kaavan on tavoitteena olla strateginen ja siten antaa väljyyttä myös sen tulkintaan. Tämä on ollut tarkoituksena kaavaan esitystapaa harkittaessa. Kaava toimii linkkinä kaupunkistrategian ja maankäytön välillä, osoittaen tärkeät kehityssuunnat kaupungille.

Kaavalla on erityisesti turvattu maa- ja metsätalouden sekä biotalouden toimintamahdollisuudet. Ne ovat olleet mukana

kaavan tavoitteissa ja kaavaratkaisussa on laajasti huomioitu näiden elinkeinojen toteuttamismahdollisuudet.

Vaikutusten arviointia tullaan täydentämään yksilöimällä vaikutukset metsätalouteen ja maaseutuelinkeinoihin laajemminkin.

Kannanotot:

1. Hanhilammen metsäpalstan, yksityinen kannanotto, 17.5.2021

lisalmen kaupunginhallitus on viitekohdassa mainitulla päätöksellään asettanut nähtäville lisalmen kaupungin yleiskaavaluonnoksen. Koska lisalmen kaupungin oikeusvaikutteisella yleiskaavalla, jonka luonnos on asetettu nähtäville, tulee mahdollisesti olemaan merkittäviä vaikutuksia x.x:n jakamattomalle kuolinpesälle kuuluvan tilan 140-407-17-22 maihin kuuluvan Hanhilammen metsäpalstan käyttöön, me allekirjoittaneet X.X:n jakamattoman kuolinpesän osakkaat esitämme kyseisen kuolinpesän puolesta kannanottomme em. lisalmen kaupungin yleiskaavaluonnoksesta seuraavaa:

Yleiskaavaluonnokseen liittyvissä useissa kartoissa on Hanhilammen itäpuolelle sijoitettu kuvio, jonka merkitykseksi on annettu mm. "kehittyvä ampumarata" (liite 1a ja 1b). lisalmen sanomissa 25.3.2021 s:lla 18 julkaistuun lisalmen kaupungin rakennussuunnitelmaan 2021 on lisäksi ilman omaa numeroa merkitty "Hanhilammen ampumarata". Tässä kohteessa ilmoitetaan suoritettavan "Practical -radan ja ampumahiihtoalueen suunnittelu".

lisalmen yleiskaavaluonnokseen sisältyvissä useissa kartoissa ampumarata-alueen merkintä kattaa suuren osan X.X:n jakamattomalle kuolinpesälle kuuluvan tilan 140-407-17-22 metsäpalstasta, mikä lienee kiistattomasti siitä, että ampumarata-alue ulottuu selvästi tilan Kaislaniemi sekä lisalmen kaupungin omistamana tilan 140-407-113-1, rajalinjalla kulkevan sähkölinjan pohjoispuolelle. Savon Voima Verkko Oy on hankkinut pysyvän käyttöoikeuden 110kV sähkönsiirtojohtoa ja tiedonsiirtolaitteita varten. Lunastettu alue käsittää 26 m leveän johtoaukean sekä 10 metrin reunavyöhykkeet, valtioneuvoston päätös 14. huhtikuuta 2016, nro TEM/377/05.03.03/2015 (liite 2). Mielestämme tämä 110kV sähkölinja estää ampumaratatoiminnan laajentamisen alueellemme.

hanhilammen ampumaratakompleksi sijaitsee kuitenkin tällä hetkellä kokonaisuudessaan Iisalmen kaupungin omistamalla tilalla 140-407-113-1, joka rajoittuu edellä mainitun Kaislaniemen tilan metsäpalstaan.

On mahdollista, että ampumarata-aluetta Hanhilammella koskevat maa-alueiden käyttötarkoituksia osoittavat merkinnät Iisalmen kaupungin yleiskaavaluonnoksen kartoilla ovat epätarkasti tai virheellisesti sijoitettuja, jolloin Iisalmen valmisteilla olevassa yleiskaavassa Hanhilammen ampumarata-alueen suunnitellut laajennukset eivät tulisikaan koskemaan Kaislaniemen tilan metsäpalstaa Hanhilammella. Em. yleiskaavaluonnoksen karttojen tarkastelu osoittaa, että luonnoksen karttojen eräissä muissakin kohdissa on epätarkkuuksia ja virheellisyyksiäkin. Täytyy kuitenkin olettaa, että karttoihin sijoitetut erilaiset merkinnät ovat paikkansapitäviä. Tämän vuoksi katsomme välttämättömäksi esittää kannanottomme Iisalmen kaupungin yleiskaavaluonnoksesta olettaen, että yleiskaavakarttoihin tehty maa-alueiden käyttötarkoituksia osoittavat merkinnät ovat paikkansapitäviä.

Ulkopaikkakuntalaisina asuviin X.X:n kuolinpesän osakkaisiin Iisalmen kaupunki ei ole ollut missään yhteydessä koskien Hanhilammen ampumaradan laajentamista Iisalmen kaupungin omistaman maa-alueen ulkopuolelle, joten kuolinpesän osakkaille ei ole mitään virallista tietoa ampumaradan laajennussuunnitelmista. Iisalmen kaupungin yleiskaavaluonnoksen karttojen perusteella voidaan kuitenkin päätellä, että hanhilammen ampumarata-alueelle suunniteltu ampumahiihtoalue ja ehkä myös practical-rata aiotaan kuitenkin ulottaa kuolinpesälle kuuluvalla metsäpalstalle.

Tilan metsäpalstalla Hanhilammella harjoitetaan metsätaloutta, joten ampumaratojen ja ampumahiihtoradan sijoittaminen tilan metsäpalstalle vie mahdollisuuden harjoittaa järkiperäistä metsätaloutta kyseisellä metsäpalstalla ja aiheuttaa kiistattomasti erittäin suurta ja kohtuutonta haittaa X.X:n kuolinpesälle ja sen osakkaille.

Metsätalouden harjoittamiselle Hanhilammen metsäpalstalla on aivan ratkaiseva edellytys, että metsänhoitotyöt voidaan tehdä ja puutavara voidaan kuljettaa pois metsäpalstalta omistajien kannalta tarkoituksenmukaisimpaan aikaan ympäri vuoden, erityisesti talvella. Tilaan kuuluvalla metsäpalstalle johtaa vuonna 1973 perustettu

yksityistie (liite 3). Kyseinen 4 m:n levyinen tie on virallinen rasitetie, joka on merkitty sekä Kaislaniemen tilan että Iirannan tilan kiinteistörekisteriotteisiin (liitteet 4 ja 5). Tällaista tietä ei ole lupa sulkea yksipuolisesti ulkopuolisten tahojen toimesta. Nykyisin ampumarata-alueella on rasitetien alkupäässä kielletyn ajosuunnan virallinen liikennemerkki, jonka kilvessä lukee: TONILLE AJO SALLITTU. Tätä rasitetietä on maanomistajan luvatta käytetty kilpailuhiihtolatuna, ja eräinä vuosina maanomistajaa on tähän vedoten estetty käyttämästä rasitetietä puutavaran poiskuljetukseen silloin, kun se kuljetuksen kannalta tarkoituksenmukaisen routatilanteen vallitessa on ollut mahdollista tilan metsäpalstalta. Hakkuita on siten jouduttu siirtämään myöhempiin vuosiin, sillä edellä mainittu rasitetie on ainoa raskaitakin kuljetuksia kestävä kuljetusyhteys tilan metsäpalstalta maantielle.

Tilan Hanhilammen metsäpastalla harjoitettava metsätalous edellyttää rasitetien talviaurausta, myös ampumarata-alueen läpi, eikä minkäänlaisia pysyviä latuja voida sijoittaa kyseiselle rasitustielle aiheuttamatta maanomistajalle kohtuutonta haittaa, saati sitten perustaa practical -ampumarata ja ampumahiihtoalue tälle metsäpalstalle ja rasitetielle. Ampumahiihtotoiminta tulee lisäksi estämään maanomistajaa käyttämästä tälle kuuluvaa oikeutta vapaasti liikkua omistamallaan maalla.

Hanhilammen ampumaradan itäpuolella on runsaasti ilmeisesti Iisalmen kaupungin omistamaa maata, jonne ampumahiihtoalueen voidaan helposti sijoittaa ja 5-6 metriä leveät latu-urat raivata.

Edellä esitetyn perusteella X.X:n jakamattoman kuolinpesän osakkaina esitämme kantamme, että practical-ampumaratatoimintaa ja ampumahiihtoaluetta ei tulisi ulottaa tilan Kaislaniemi Hanhilammen metsäpastalle. Edellä mainittu sähkölinjakin (liite 2) rajoittaa ampumaradan laajentamista pohjoiseen.

edellytämme, että laadittavana olevan Iisalmen kaupungin yleiskaavaluonnoksesta, kaavaehdotuksesta sekä lopullisesta yleiskaavasta poistetaan kaikki maininnat ampumarata-alueen aluevarauksen ulottamisesta Ison hanhilammen itäpuolella sijaitsevalle Kaislaniemen tilaan kuuluvalla Hanhilammen metsäpalstalle. Edellytämme niin ikään, että kaikista näihin asiakirjoihin sisältyvistä ja niihin liittyvistä kartoista poistetaan ampumaratalaajennuksen aluevarausta osoittavat merkinnät

Kaislaniemen tilaan kuuluvalta Hanhilammen metsäpalstalta. Lisäksi edellytämme, että Kaislaniemen tilan Hanhilammen metsäpalstallejohtavan rasitetien asema rasitetienä säilytetään laadittavana olevassa lisälmen kaupungin yleiskaavassa.

Kannanoton mukana lähetetyt liitteet:

1a Kartta Yleiskaavan ratkaisumalli VE3

1b Kartta yleiskaavaluonnoksen aineistosta

2 VN:n päätös 14.4.2016 koskien lunastuslupaa Savon Voima Verkko Oy:lle

3 Asiakirjat yksityistietoimituksesta Tuohimäki-Piilampi

4 Kaislaniemen tilan kiinteistörekisteriote

5 Iirannon tilan kiinteistörekisteriote

Vastine: Aluevarausta on pienennetty ja korjattu kaavaluonnoksessa ollutta mittakaavavirhettä. Hanhilammen ampumarata on maakunnallinen aluevaraus, joten sen kehittäminen on kuntakaavoituksessa turvattava. Rasitetieasiat ovat mittakaavaltaan sellaisia, että niitä ei strategisen yleiskaavan tasolla käsitellä. Tieto rasitetien käytöstä aiheutuvista ongelmista viedään kadut- ja ympäristövastuualueelle, jossa tätä asiaa hoidetaan.

2. **Kotajärven alueelta yhteinen kannanotto ja lisälmen Metallityöväen ry kannanotto sekä yhteisen kannanoton mukana tulleet yksityishenkilöiden erilliset kannanotot sekä (5 kpl, saapuneet 6 - 11.6.2021 välisenä aikana)**

Tämä kirjelmä koskee suunniteltua tuulivoima-aluetta Kotajärven välittömässä läheisyydessä. Tämä muistutus on osa lukuisten Kotajärven alueella asuvien henkilöiden yhteistä käsitystä siitä, että tuulivoiman rakentamista yleiskaavassa esitetyllä tavalla ei voida hyväksyä.

Ensisijainen vaatimus: Tuulivoimaloiden terveysvaikutuksia on tutkittu ja melun kielteiset vaikutukset ovat nousseet esille esimerkiksi siten, että pitkäkestoisella melulla on todettu olevan haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Ympäristöministeriön muistiossa 24.8.2015 (liite Valtioneuvoston asetukseen tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista) todetaan mm. seuraavaa (s.2):

Tuulivoimalan melu poikkeaa ominaisuuksiltaan ja luonteeltaan merkittävästi esimerkiksi tieliikenteen aiheuttamasta melusta. Tutkimusten mukaan tuulivoimamelu on sen erityisluonteesta johtuen häiritsevämpää kuin esimerkiksi liikenteen melu tai teollisuusmelu. Sääolot voivat merkittävästi lisätä voimaloiden haitallista ääntä ja äänenvoimakkuutta. Voimaloiden melu sisältää tuulivoimalan tuottamaa melun häiritsevyyttä

Tuulivoimamelu voi voimakkaana ja pitkään jatkuessaan myötävaikuttaa psyykkisen ja fyysisen stressin kautta terveyshaitan syntymiseen. Tuulivoimamelun häiritsevyyteen liittyy siten väestötasolla terveysriski. Tuulivoimamelu voi terveyshaittojen aiheuttaa myös viihtyvyshaittoja erityisesti alueilla, joiden ääniympäristössä ei ole aikaisemmin ollut teknisistä laitteista aiheutuvaa jatkuvaa melua.

Tuulivoimamelun häiritsevyyteen liittyvät haitat vältetään parhaiten sijoittamalla tuulivoimalat riittävän kauas asutuksesta ja muista melulle alttiin kohteiden välillä. (Viittaus muistioon päättyy)

Koska tuulivoimaloiden melu- ja värähtelyhaitat ovat kiistattomat, ensisijainen vaatimiksemme on se, että mahdolliseen yleiskaavaan ei pidä kirjata mahdollisuutta tuulivoiman rakentamiseen Kotajärven alueella. On korostettava, että Kotajärven alue on nimenomaan sellainen Ympäristöministeriön muistiossakin todettu alue, johon ei ole aikaisemmin kohdistunut teknisistä laitteista aiheutuvaa jatkuvaa melua. Myös tämä seikka tulee ottaa asian arvioinnissa huomioon.

Toissijainen vaatimus (minimietäisyys, ympäristölupa): Jos yleiskaavan suunnittelua päätetään kuitenkin jatkaa, mahdolliselle tuulivoimaa koskevalle toiminnalle on jo yleiskaavan tasolla asetettava selkeät ja ehdottomat kriteerit. Nämä kriteerit (minimietäisyys asetuksesta, ympäristöluvan edellyttäminen) ovat välttämättömiä, jotta jo etukäteen vaimennetaan tuulivoimasta

aiheutuvia selkeitä haittoja (melu, värinä) alueen ihmisten terveydelle. Haittojen minimointi jo ennakolta on aivan välttämätöntä, koska ei voida hyväksyä etenemistapaa, jossa tuulivoimalat ensin rakennetaan ja vasta sitten pyritään löytämään keinoja niiden aiheuttamien melu- ja värinähaittojen ratkaisemiseksi. Määräysten kirjaaminen yleiskaavaan on tärkeää, koska tuulivoiman melumallinnukset ovat osoittautuneet eri paikkakunnilla epäluotettaviksi ja jopa paikkaansa pitämättömmiksi. Siksi on etukäteen varmistuttava, että melu-, värinä- ja muut terveyshaitat estetään tai vähintään minimoidaan jo etukäteen. Määräysten kirjaaminen ennakolta yleiskaavan osoittaa, että lisälmen kaupunki aidosti ja tehokkaasti huolehtii vakituisten asukkaiden ja loma-asutusasukkaidensa terveydellisestä hyvinvoinnista. Määräysten kirjaaminen ennakolta yleiskaavaan vähentää myös pitkistä oikeusprosesseista hallintotuomioistuimissa.

Perusteet minimietäisyyden asettamiseksi.

Katsomme, että yleiskaavan mahdollisessa jatkosuunnittelussa tulee edetä siten että, mahdollisten tuulivoimaloden sijainnille asetetaan ehdoton vaatimus siitä, että niiden minimietäisyys on 3-4 km asutuksesta (koskien sekä vakituista että loma-asutusta). Tämä tuulivoimaloiden sijoittelua sitova määräys tulee kirjata suoraan yleiskaavaan. Tällä määräyksellä minimoidaan jo ennalta esimerkiksi melu- ja värinähaittoja, joita voimalat tulevat väistämättä aiheuttamaan.

Tästä syystä johtuen 3-4 km minimietäisyys on nimenomaan yleiskaavaan kirjattuna välttämätön haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Lisäksi on huomioitava, että kovin lähelle toisiaan sijoitettavat voimalat aiheuttavat yhdessä lisääntyvää meluhaittaa, mikä sekin on huomioitava voimaloiden sijoittelussa niiltä edellytettävän 3-4 minimietäisyyden ohella.

Perusteet ympäristöluvan asettamiseksi

lisälmen kaupungin tulee käyttää lain mukaista oikeuttaan ja vaatia tuulivoimaloiden rakentamiselle ympäristölupaa. Säännöksissä mainittu riski kohtuuttomasta rasituksesta (melu, värinä) on Kotajärven alueelle kaavailtujen tuulivoimaloiden suhteen ilmeinen. Siksi mahdolliseen uuteen yleiskaavaan - jos tuulivoimaloille varataan siinä alue- on ennakolta kirjattava määräys, että yksittäisille

voimaloille tulee asettaa vaatimus ympäristöluvan hankkimisesta eikä voimaloiden rakentamista tai käynnistämistä tule voida aloittaa ilman ympäristöluvan myöntämistä. Katsomme, että tuulivoimalan toiminnasta Kotajärven läheisyydessä nyt kaavailulla tavalla aiheutuu melu ja välkevaikutuksista johtuen kohtuutonta räsäystä alueen asukkaille ja siksi tuulivoimaloille pitää asettaa ympäristöluvan vaatimus.

Ympäristöluvan vaatiminen on myös taloudellisesti lisälmen kaupungin etujen mukaista, koska kaikki mahdolliset kontrollimitaukset ovat tämän jälkeen tuulivoimaa harjoittavan yhtiön vastuulla eivätkä päädy lisälmen kaupungin ja veronmaksajien kustannuksiksi. Kyseessä on lisälmen kaupunkilaisten ja veronmaksajien kannalta merkittävä taloudellinen seikka, joka osaltaan tukee vaatimusta ennakkollisen ympäristöluvan asettamiseksi ja nimenomaan yleiskaavan kirjattavana.

Pyydämme, että lisälmen kaupunki ilmoittaa perustellun kannanottonsa tässä esitettyyn muistutukseen (maakäyttö- ja rakennuslaki 8 luku 65 §).

Vastine: lisälmen yleiskaava on strateginen suunnitelma kaupunkistrategian toteuttamiseksi kaupungin maankäytön suunnittelussa. Yleiskaava ohjaa maankäyttöä strategisina merkintöinä, jotka eivät ole täsmällisiä aluevarausmerkintöjä. Merkinnät on osoitettu 250 x 250 m ruutuina, joten esitystapa jo kuvaa kaavan strategisuutta ja tarkemman suunnittelun tarvetta kaavaa toteutettaessa. Kaavaan esitetty tuulivoima-alue vaatii suoraan rakentamista ohjaavan kaavan tekemisen. Suoraan rakentamista ohjaava kaava tuulivoimaloiden sijoittamiseksi lisälmen alueelle vaatii ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA). Kaavaan osoitetulla alueella on käynnistynyt kaavoitus ja YVA-menettely. Vuorimäen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-suunnitelma ovat olleet nähtävillä ja myös ELY-keskuksen laatima yhteysviranomaisen lausunto on valmistunut.

Ääni, melu ja valo-olosuhteet

lisälmen strategisen yleiskaavan osalta ei tehdä erillisiä melu- tai välkemallinnuksia, koska niitä ei voida luotettavasti tehdä ennen kuin tiedetään voimalatyypin, lähtöäänitaso ja voimalaitoksen koko. Siten

strategisessa kaavassa osoitetaan mahdollinen tuulivoimaloiden alue, mutta sen toteuttaminen edellyttää tarkemman suoraan rakentamista ohjaavan osayleiskaavan laadintaa erillisine vuorovaikutusprosesseineen ja ympäristövaikutusten arviointiprosesseineen.

Minimietäisyys

Johtuen lisälmen strategisen yleiskaavan luonteesta, on myös tarpeetonta esittää kaavassa minimietäisyyttä asutuksen ja tuulivoimalan välillä. Teknologia ja voimalatyypit kehittyvät jatkuvasti, joten minimietäisyyden osoittaminen strategisessa kaavassa voi johtaa virheelliseen ohjaukseen. Loma- ja vakituisen asutuksen näkökulmasta on tarkoituksenmukaisempaa, että kun tiedetään voimalatyyppi, lähtöäänitaso ja voimalaitoksen koko, etäisyydet asutukseen määritellään tarkan suunnittelun aikana osana suoraan rakentamista ohjaavaa osayleiskaavaa.

Ympäristölupa

Ympäristöluvan varaisuus arvioidaan ympäristönsuojeluviranomaisen toimesta. Ympäristönsuojelulain 4 luvun 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Kaavoittaja ei ole toimivaltainen tässä asiassa. Lisälmessa ympäristöluvanvaraisuuden arvioi Tekninen ja ympäristötoimialan ympäristönsuojelun vastuualue.

3. Yksityinen kannanotto liittyen Kotajärven alueen yhteiseen kannanottoon 6.6.2021

Lisäksi omasta puolesta suuret haitat on omistamalleni kesä huvilalle kiinteistö Kotaranta X, Iisalmi, josta tuulivoima alueelle tulee alle kilometri. Kesäpaikkaa käyttää vuosittain minun ja vaimoni lisäksi lasten perheet yhteensä meidän lisäksi 13 henkilöä. Kesäpaikka on minun synnyin koti ja rauhoittumisen paikka kaikille etenkin nuorien vuorotyötä tekeville, toivon että tällaisten takia sitä rauhaa ei viedä meiltä. ps. eikö nämä tuulivoimalat kuulu johonkin meren rantaan. Toivon Iisälmen päättäjiltä käyttämään järkeä tähän, voisi lukea esim. Seinäjoen ja Pohjanmaan haitoista, nyt ne voi vielä perua.

Vastine: Iisalmen yleiskaava on strateginen suunnitelma kaupunkistrategian toteuttamiseksi kaupungin maankäytön suunnittelussa. Yleiskaava ohjaa maankäyttöä strategisina merkintöinä, jotka eivät ole täsmällisiä aluevarausmerkintöjä. Merkinnät on osoitettu 250 x 250 m ruutuina, joten esitystapa jo kuvaa kaavan strategisuutta ja tarkemman suunnittelun tarvetta kaavaa toteutettaessa.

Kaavaan esitetty tuulivoima-alue vaatii suoraan rakentamista ohjaavan kaavan tekemisen. Suoraan rakentamista ohjaava kaava tuulivoimaloiden sijoittamiseksi Iisalmen alueelle vaatii ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA). Kaavaan osoitetulla alueella on käynnistynyt kaavoitus ja YVA-menettely. Vuorimäen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-suunnitelma ovat olleet nähtävillä ja myös ELY-keskuksen laatima yhteysviranomaisen lausunto on valmistunut. Edellä mainitun kaava- ja YVA-prosessin aikana selviävät tuulivoimaloiden paikat ja selvitetään niiden aiheuttamat ympäristövaikutukset.

4. Yksityinen kannanotto liittyen Kotajärven alueen yhteiseen kannanottoon 8.6.2021

Terveydellisten syiden lisäksi mahdollinen tuulivoimala tulee alentamaan kiinteistömme arvoa huomattavasti. Kiinteistöämme käyttää säännöllisesti koko perhekuntamme (6 hlöä) joiden etua ja oikeutta asia koskee.

Vastine: Kannanotto merkitään tiedoksi.

5. Yksityinen kannanotto liittyen Kotajärven alueen yhteiseen kannanottoon 9.6.2021

Asumme kolmessa sukupolvessa Kotajärven rannalla Makkolan tilalla vakituisesti ja kaavaillusta tuulivoimapuistosta on lyhyimmillään matkaa meille 0,5 km. Niin melu kuin ilmeiset terveyshaitat koskevat meitä päivittäin. On vaikea edes kuvitella millaiset haitat tuulivoimapuiston läheisyydellä on lastemme terveyteen sekä kasvuun ja kehitykseen. Eikä voi kiistää sitäkään etteikö tuulivoimapuisto laskisi maanarvoa ja toisaalta ole esteettisesti ruma. Tällä hetkellä suunnitteilla oleva tuulivoimapuisto olisi suoraan sanottuna takapihallamme.

Vastine: lisalmen yleiskaava on strateginen suunnitelma kaupunkistrategian toteuttamiseksi kaupungin maankäytön suunnittelussa. Yleiskaava ohjaa maankäyttöä strategisina merkintöinä, jotka eivät ole täsmällisiä aluevarausmerkintöjä. Merkinnät on osoitettu 250 x 250 m ruutuina, joten esitystapa jo kuvaa kaavan strategisuutta ja tarkemman suunnittelun tarvetta kaavaa toteutettaessa.

Kaavaan esitetty tuulivoima-alue vaatii suoraan rakentamista ohjaavan kaavan tekemisen. Suoraan rakentamista ohjaava kaava tuulivoimaloiden sijoittamiseksi lisalmen alueelle vaatii ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA). Kaavaan osoitetulla alueella on käynnistynyt kaavoitus ja YVA-menettely. Vuorimäen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-suunnitelma ovat olleet nähtävillä ja myös ELY-keskuksen laatima yhteysviranomaisen lausunto on valmistunut. Edellä mainitun kaava- ja YVA-prosessin aikana selviävät tuulivoimaloiden paikat ja selvitetään niiden aiheuttamat ympäristövaikutukset.

6. Yksityinen kannanotto liittyen Kotajärven alueen yhteiseen kannanottoon (4 allekirjoittanutta) 11.6.2021

Muuta huomioitavaa liittyen tuulivoimala-alueen kaavoittamiseen vakituisen asukkaan näkökulmasta

Vuorimäen ja Kotajärven alueet ovat luonnoltaan minimuotoiset. Vuorimäen alue on ainutlaatuista maastoltaan ja sillä on merkittävää arvoa virkistysalueena lähiympäristön asukkaille. Alueella metsästetään, marjastetaan ja sienestetään. kaikkein merkittävin syy alueen laajaan käyttöön on korkeat kalliot, jollaisia ei löydy muualta lähiympäristöstä. ABO Wind mainitsee tuulivoimala-alueen soveltuvuuden arvioinnin kriteeriksi luonnonsuojelualueet. Vaikka Vuorimäen alue ei ole luonnonsuojelualue, on alueen arvo siellä vieraileville ihmisille merkittävä. Tuulivoimaloiden pystyttäminen pirstoo alueen ja tekee siellä vierailemisesta epämiellyttävää, ellei mahdotonta.

Kotajärven alueella on pesinyt kymmeniä vuosia monet lintulajit, kuten kurjet ja joutsenet. On sääli, jos lintujen pesintä häiriintyisi tuulivoimaloista aiheutuvan melun seurauksena, joka aiheuttaisi lintulajiston monimuotoisuuden köyhtymiseen. Kotajärven alueella on myös karjatila. karjan omistajat ovat huolissaan siitä, että

millaisia vaikutuksia tuulivoiman melusta on laiduntavalle karjalle.

Tuulivoimala-alueen rakentaminen tulee aiheuttamaan merkittävää melua. Lisäksi rakentaminen lisää raskasta liikennettä jo valmiiksi huonoon tiestöön. Jos tiestöä tullaan uusimaan ja leventämään, olisi suotavaa, että se ei vaikuta maanomistajien nykyisiin maarajoihin.

Tiedottaminen lähiympäristön asukkaille tuulivoimala-alueen kaavoittamisesta on ollut olematonta. Tiedottaminen suunnitteluvaiheessa olisi ehdottoman tärkeää, jolloin ihmisillä olisi mahdollista saada tietoa tuulivoimaloiden merkityksestä ja vaikutuksista. Tiedottamisen ansiosta suhtautuminen tuulivoimala-alueen perustamiseen voisi olla myönteisempää. ABO Wind ei ole ollut yhteyksissä asukkaisiin, joten on vaikeaa kuvitella, että yrityksellä on selkeä kuva alueesta ja tuulivoimaloiden vaikutuksista alueeseen. Toivottavasti heillä on edes selkeä käsitys siitä, miten lähellä asutusta tuulivoimala-alue nykyisen kaavoituksen perusteella sijaitsee.

Vastine: lisalmen yleiskaava on strateginen suunnitelma kaupunkistrategian toteuttamiseksi kaupungin maankäytön suunnittelussa. Yleiskaava ohjaa maankäyttöä strategisina merkintöinä, jotka eivät ole täsmällisiä aluevarausmerkintöjä. Merkinnät on osoitettu 250 x 250 m ruutuina, joten esitystapa jo kuvaa kaavan strategisuutta ja tarkemman suunnittelun tarvetta kaavaa toteutettaessa.

Kaavaan esitetty tuulivoima-alue vaatii suoraan rakentamista ohjaavan kaavan tekemisen. Suoraan rakentamista ohjaava kaava tuulivoimaloiden sijoittamiseksi lisalmen alueelle vaatii ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA). Kaavaan osoitetulla alueella on käynnistynyt kaavoitus ja YVA-menettely. Vuorimäen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-suunnitelma ovat olleet nähtävillä ja myös ELY-keskuksen laatima yhteysviranomaisen lausunto on valmistunut. Edellä mainitun kaava- ja YVA-prosessin aikana selviävät tuulivoimaloiden paikat ja selvitetään niiden aiheuttamat ympäristövaikutukset.

Ääni, melu ja valo-olosuhteet

lisalmen strategisen yleiskaavan osalta ei tehdä erillisiä melu- tai

välkemallinnuksia, koska niitä ei voida luotettavasti tehdä ennen kuin tiedetään voimalatyypin, lähtöäänitaso ja voimalaitoksen koko. Siten strategisessa kaavassa osoitetaan mahdollinen tuulivoimaloiden alue, mutta sen toteuttaminen edellyttää tarkemman suoraan rakentamista ohjaavan osayleiskaavan laadintaa erillisine vuorovaikutusprosesseineen ja ympäristövaikutusten arviointiprosesseineen.

Tiedottaminen ja vuorovaikutus

Iisalmen strategisen yleiskaava julkaistiin kaavoituskatsauksessa 2017 ja se käynnistyi yleisötilaisuuden pitämällä tuolloin. Kaavoituksen käynnistämisestä ja kulusta on tiedotettu Iisalmen kaupungin nettisivuilla ja Iisalmen Sanomissa. Alustavassa kaavaluonnoksessa syksyllä 2020 oli esillä tuulivoimaloiden alue. Kaavaluonnos esiteltiin yleisötilaisuudessa, joka streamattiin ja oli julkisesti nähtävillä. Tämän jälkeen yleisötilaisuuden streamaus oli katsottavissa nettisivuilla. Varsinainen kaavaluonnos esiteltiin yleisötilaisuudessa syksyllä 2021. Tämäkin tilaisuus streamattiin ja myös tässä tilaisuudessa esiteltiin kaavaluonnos sekä tuulivoimaloiden alueen varaus.

7. Yksityinen kannanotto liittyen Kotajärven alueen yhteiseen kannanottoon 11.6.2021

(3) Muuta huomioitavaa synnyinseutuni puolesta sekä tuulivoiman elinkaaresta ja rakennelmien jälkihoidosta

Tuulipuistohanke tuli Kotajärven asukkaille ja kesäasukkaille tietoon "puskaradion" kautta 05/2021. Vaikka hanketta oli valmisteltu jo vuosia. Asukkailta suunnitelma salattiin. Kotajärvi sijaitsee Iisalmen, Pielaveden ja Kiuruveden liittymäkohdassa. Metsämaiden iso ostaja hankki suunnitellusti käypää hintaa huomattavasti korkeammalla hinnalla maat, jotka nyt avataan puustosta tuulipuiston käyttöön. Tällä on helpotettu maanvuokrausta voimalan alueelle. Samalla tuhotaan perinteinen monipuolinen luonto kasvi- ja eläinpopulaatio peruuttamattomasti. Nämä seudut ovat marjastus-, metsästys- ja virkistyskäytön kannalta suuren joukon henkireikä. Tämä kaikki "uusiutuvan energian" vuoksi. Sukuni Kotajärvellä on asunut luonnon kanssa tasapainossa upean kanjonijärven rannoilla vuosisatoja. Myös laaja kyläläisten jälkeläisten määrä maailmalla on huolissaan kotijärvestä. Tämä vesi on nyt myös omiaan voimistamaan

tuulivoimalan terveydelle haitallisen melun johtumista ihmisille ja eläimille. Myös maisema muuttuu metsien poistamisen myötä, tuulet ja muut sääolosuhteet. Hiilinielusta on turha edes puhua.

Julkiisuudessa on vapaasti saatavilla tietoa Saksan tuulivoimalahankkeista., jotka ovat tiensä päässä. Laitteistonkäyttöikä on lyhyt, toimijat menevät konkurssiin, kun kerma on kuorittu ja sijoittajat saaneet osinkonsa. Betoniperustat ja romu jäävät jälkipolville ja komposiittilapoja ei kyetä kierrättämään. Voimala rakennetaan vierastyövoimalla ja käyttöajan työ markkinoidaan halvimmalla tarjouksella. Tiestö ja voimalinjat pilaavat muutakin maisemaa kuin pelkästään voimala-alueen.

Toivon väestön ja luonnon puolesta, ettei tämä hanke toteudu tuhoamaan kotiseutuamme. Energiapuistot pitää rakentaa sinne, missä energian kulutus on suurin. Raha puhuu, mutta ei totuutta. Hyödynsaajat ovat muualla kuin Kotajärvellä. Uusien valtuutettujen olisi myös syytä tiedostaa väestön kanta. Tämä ei voi olla rahoituksen oljenkorsi lisalmelle eikä ympäristölle.

Vastine: lisalmen yleiskaava on strateginen suunnitelma kaupunkistrategian toteuttamiseksi kaupungin maankäytön suunnittelussa. Yleiskaava ohjaa maankäyttöä strategisina merkintöinä, jotka eivät ole täsmällisiä aluevarausmerkintöjä. Merkinnät on osoitettu 250 x 250 m ruutuina, joten esitystapa jo kuvaa kaavan strategisuutta ja tarkemman suunnittelun tarvetta kaavaa toteutettaessa.

Kaavaan esitetty tuulivoima-alue vaatii suoraan rakentamista ohjaavan kaavan tekemisen. Suoraan rakentamista ohjaava kaava tuulivoimaloiden sijoittamiseksi lisalmen alueelle vaatii ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA). Kaavaan osoitetulla alueella on käynnistynyt kaavoitus ja YVA-menettely. Vuorimäen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-suunnitelma ovat olleet nähtävillä ja myös ELY-keskuksen laatima yhteysviranomaisen lausunto on valmistunut. Edellä mainitun kaava- ja YVA-prosessin aikana selviävät tuulivoimaloiden paikat ja selvitetään niiden aiheuttamat ympäristövaikutukset.

Tiedottaminen ja vuorovaikutus

lisalmen strategisen yleiskaava julkaistiin kaavoituskatsauksessa 2017 ja se käynnistyi yleisötilaisuuden pitämisellä tuolloin. Kaavoituksen käynnistämisestä ja kulusta on tiedotettu lisalmen kaupungin nettisivuilla ja lisalmen Sanomissa. Alustavassa kaavaluonnoksessa syksyllä 2020 oli esillä tuulivoimaloiden alue. Kaavaluonnos esiteltiin yleisötilaisuudessa, joka streamattiin ja oli julkisesti nähtävillä. Tämän jälkeen yleisötilaisuuden streamaus oli katsottavissa nettisivuilla. Varsinainen kaavaluonnos esiteltiin yleisötilaisuudessa syksyllä 2021. Tämäkin tilaisuus streamattiin ja tässä tilaisuudessa esiteltiin yleiskaavaluonnos sekä siinä oleva tuulivoimaloiden alueen varaus.

Toiminnan jälkeiset vaikutukset

Varsinaisen tuulivoimahankkeen osalta ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa arvioidaan toiminnan jälkeiset vaikutukset.

8. Yksityishenkilön kannanotto 7.6.2021

En ole yhtään kiinnostunut tulevasta hankkeesta. Lumikangas on kaunista seutua. En halua, että se pilataan rumilla laitteilla. eikä minun lapsilla ole mitään intoa, että sinne tulee tuulivoimala. Haketta vastustan.

Vastine: Kannanotto merkitään tiedoksi.

9. Maanomistajan kannanotto, kohde Lumikangas, 7.6.2021

Lumikangas on historiallinen paikka. Sinne 30 -luvulla on isäntä lähettänyt palvelusväkensä (piiat ja rengit) kesäksi koko karjan kanssa. Välillä oli soita, ei teitä. Siellä he hoitivat lehmät, lypsivät ja kirnusivat maidon voiksi. Siellä lähde toimi säilytyspaikkana. Lähde on vieläkin. Kahdella maanviljelijällä on oikeus ottaa vettä, jota toinen käyttää vieläkin tänä päivänä.

On monimuotoinen kasvillisuus ja hyvin hoidettu puusto. Eläimet on myös löytäneet Lumikankaan. Lukemattomat linnut: huuhkat, pöllöt, kuukkelit, erilaiset tiaiset. Jopa karhu on löytänyt talvikodin. Lumien sulaessa tulee poikasten kanssa esiin. Kun selkää alkaa talven jälkeen kutittaa, karhu hankaa itseään puun runkoon. Siihen loppui meidän sienestys ja marjastaminen. Isot kurkilaumat tulevat pesimään

suolle. Mielestämme se ei ole laulua vaan meteliä. Kyllä niitä vain odotamme.

Sieltä löytyy myös 30 -luvulla rakennettu muonamiehen navettarakennus, josta muodostui meidän kesäpaikka. Jo aamuyöstä alkaa lintujen konsertti. Lukemattomat luonnonkukat ja perhoset. Nyt sinne on peruskorjattu tie. Metsot käyttävät sitä kiitoratanaan. siitä on helppo lähteä lentämään, mikä juhlava näky. Sieltä löytyy alue, joka on hyväksytty luonnonsuojeluun ja säilytämme siinä muodossa.

Kuolinpesän puolesta x.x.

Vastine: Iisalmen yleiskaava on strateginen suunnitelma kaupunkistrategian toteuttamiseksi kaupungin maankäytön suunnittelussa. Yleiskaava ohjaa maankäyttöä strategisina merkintöinä, jotka eivät ole täsmällisiä aluevarausmerkintöjä. Merkinnät on osoitettu 250 x 250 m ruutuina, joten esitystapa jo kuvaa kaavan strategisuutta ja tarkemman suunnittelun tarvetta kaavaa toteutettaessa.

Kaavaan esitetty tuulivoima-alue vaatii suoraan rakentamista ohjaavan kaavan tekemisen. Suoraan rakentamista ohjaava kaava tuulivoimaloiden sijoittamiseksi Iisalmen alueelle vaatii ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA). Kaavaan osoitetulla alueella on käynnistynyt kaavoitus ja YVA-menettely. Vuorimäen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-suunnitelma ovat olleet nähtävillä ja myös ELY-keskuksen laatima yhteysviranomaisen lausunto on valmistunut. Edellä mainitun kaava- ja YVA-prosessin aikana selviävät tuulivoimaloiden paikat ja selvitetään niiden aiheuttamat ympäristövaikutukset.

Rakennusvalvonta on selvittänyt tämän kesäpaikan statuksen ja se on maa- ja metsätalouden taukotupa, ei vapaa-ajan asunto.

10. Yksityishenkilöiden kannanotto, Makkaralahti, 11.6.2021

Vastustamme yleiskaavaluonnosta siltä osin kuin siinä esitetään toiminnallisten viheryhteyden (0 rantareitin) rakentamista Lahtelankadun ja Pitkälähden väliselle puistoalueelle. Luonnokseen on tuolta osin merkitty ns. rantareitti, joka alkaa Lahtelankadulta

Lahtelankatu 60 ja Lahtelankatu 62 kiinteistöjen väliseltä alueelta ja kulkee sen jälkeen puistoalueelle Pitkälahden rantaan ja jatkuu sieltä Vihtaniemen puistoon.

Tällainen "rantareitti" on tarpeeton ja hyödytön, koska se ei ole oikeasti johda mihinkään: Vihtaniemen puistoon pääsee jo nykyisin kätevästi Lahtelankadulta olemassa olevaa ajo/ kävelyväylää pitkin ja puisto on sitä kautta saavutettavissa.

Kävelijät, lenkkeilijät, pyöräilijät ym. eivät hyötyisi mitään suunnitellusta rantareitistä koska se muodostaisi vain ylimääräisen "mutkan", pituudeltaan ehkä 150 metriä, onpa reitin käyttäjä menossa mihin tahansa tai tulossa mistä tahansa. Ulkoilijoilla ei olisi mitään tarvetta käyttää ko. reittiä.

Hyvinkin harmittava ongelma rantareiteistä näyttäisi muodostuvan sen vuoksi, että Lahtelankadulla on paljon mopopoikia, jotka ajavat viritetyillä mopoillaan kilpaa Lahtelankadun korttelien ympäri. Tästä aiheutuu jo nykyisellään melkoinen meluhaitta ja sitä on sivunnut mm. toimittaja Leila Pietikäinen Iisalmen Sanomissa. Kaavailtu rantareitti sopisi erinomaisesti mopopoikien ajoreitiksi (muille sillä ei olisikaan käyttöä) ja kun reitti kulkisi rannan tuntumassa, viritetyt mopot aiheuttaisivat tuntuvaa meluhaittaa, paitsi Lahtelankadun rannanpuolen asukkaille, myös Pitkälahden vastarannalla asuville, sillä vesi kantaa ääntä hyvin (meluhaittojen torjuminen on myös kaavoituksessa huomioon otettava seikka). Toki voidaan ajatella, että mopopoijat lopettavat harrastuksensa muutaman vuoden kuluttua, mutta kokemus on osittanut, että uusia mopopoikien sukupolia näyttää aina nousevan.

Noin kymmenen vuotta sitten oli kaavaehdotus makkaralahden rantareitistä, johon sisältyi juuri samanlainen rantareittiosuus Lahtelankadun kohdalle kuin nyt. Asiasta käytiin tuolloin keskustelua mm. Iisalmen sanomissa. silloin kaavaehdotus hylättiin rantareitin osalta kaupungin elimissä. Mitään asiaan vaikuttavat olosuhteet eivät ole sen jälkeen muuttuneet ja rantareittiehdotus tulisi poistaa myös tästä uudesta ehdotuksesta.

Joko keväällä 2002 tai 2003allekirjoittanut x.x. teki Iisalmen kaupungin kanssa kirjallisen sopimuksen (kaupungin puolesta sen allekirjoitti silloinen tekninen johtaja Lauri Törönen), että kustannan 3.363 eurolla (vastasi 20 000 markkaa) Lahtelanpuiston rakennustöitä

ja kaupunki vastaa kustannuksista muilta osin. Tämän yksityisen panostuksen seurauksena Lahtelanpuisto, joka oli siihen asti pajukkoa kasvavaa tulvan vaivaamaa ranta-aluetta, päätettiin rakentaa ilma, että olisi jääty odottamaan kokonaan kaupungin kustannuksella tapahtuvaa rakentamista, mihin olisi mennyt ehkä 10 vuotta, ehkä enemmänkin.

Toivomme, ettei kaupunki "palkitsisi" tällaista erittäin poikkeuksellista yksityistä tukea kaikin puolin tarpeettomalla rantareitillä.

Vastine: Makkaralahden asemakaavan muutos tehtiin laajassa vuorovaikutuksessa osallisten kanssa ja se hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.2.2014. Kaava on lainvoimainen. Tässä asemakaavan muutoksessa Lahtelanpuisto - kaavassa nimellä Vihtaniemenpuisto, merkittiin julkiseksi puistoalueeksi ja sen kautta osoitettiin kulkemaan yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa. Koko kaupungin strategisessa yleiskaavassa pitäydytään silloisen vuorovaikutuksen kautta syntyneessä ratkaisussa ja turvataan puistoalueen julkinen käyttö kävelyn ja pyöräilyn yhteyksineen.

11. Senaatin Asema-alueet Oy:n kannanotto 11.6.2021

lisalmen vireillä olevan yleiskaavan tavoitteena on toteuttaa hyvällä yhdyskuntasuunnittelulla lisalmen kaupunkistrategiaa, ilmastosuunnitelmaa ja resurssiviisauden toimenpideohjelmia. Tarkoituksena on myös vahvistaa lisalmen kaupungin omaleimaisuutta tuomalla voimakkaasti esiin ympäristön laatutekijöitä ja vahvuuksia.

Rautatieasemilla ja niiden ympäristöllä on merkittävä rooli tulevaisuuden keskusta-alueiden asumisen, palveluiden ja liikkumisen suunnittelussa ja järjestämisessä. Senaatin Asema-alueet Oy haluaisi edistää lisalmen kaupungin kumppanina asema-alueen uudistamista ja kestävästä kaupunkikehityksen suunnittelua. Tehtävämme on aktivoida ja kehittää asema-alueita ensisijaisesti kaavoituksen keinoin ja helpottaa alueiden monipuolista hyödyntämistä mm. asuntorakentamiseen, liiketoimintaan ja liikenteen solmukohtina.

Asemanseudun pohjoisosan entisiä varasto- ja lastausalueita ei tarvita tulevaisuudessa enää junaliikenteen käyttöön, joten niiden

maanomistus on siirtynyt VR:ltä Senaatin Asema-alueet Oy:lle kehitettäväksi uuteen käyttöön. Näkyvällä paikalla sijaitseva sorapintainen kenttä osittain purettuine lastauslaitureineen ja varastorakennuksineen on jäänyt nykyisin selkeästi vajaakäytölle. Nähtävillä olevassa yleiskaavaluonnoksessa tämä keskeisesti sijaitseva alue on merkitty hyödynnettäväksi ainoastaan liikenteelliseen käyttöön sekä kaupunkikuvallisesti tai kulttuurihistoriallisesti tärkeäksi alueeksi, jossa on varmistettava em. arvojen säilyminen.

Senaatin Asema-alueet Oy ehdottaa ja toivoo omistamiensa asemanseudun pohjoispuolisten alueiden esittämistä yleiskaavaluonnoksessa esitettyä joustavammalla käyttötarkoituksella, joka mahdollistaisi alueiden hyödyntämisen tulevaisuudessa myös muuhun kuin liikenteelliseen käyttöön. Alueen asemakaavoituksessa ja muussa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulisi voida huomioida monipuolisesti myös muita, kuin alueen pysäköintiin ja joukkoliikenteen kehittämiseen liittyviä tarpeita. Yhteistyöllä kehitettävällä asemanseudulla voitaisiin näin kohentaa lisälmen keskustan imagoa, kaupunkikuvaa, elinvoimaisuutta ja palvelutasoa. Asemanseudun sijaintia ja olemassa olevia infraverkostoja tulisi uuden yleiskaavan myötä voida hyödyntää resurssiviisaammin ja tehokkaammin uuteen monipuolisempaan käyttöön.

Vastine: Senaatin omistamat maa-alueet, joita lausunto koskee, esitetään kaavaehdotuksessa liikenteellisesti kehitettävänä alueena ja tasa-arvoisesti myös kehitettävänä keskustatoimintojen alueena. Nämä kaavamääräykset mahdollistavat alueen kehittämisen keskustatoimintoihin, mutta turvaavat myös nykyisen terminaalitoiminnan säilymisen alueena niin kauan kuin vaihtoehtoinen terminaalialue investoidaan esimerkiksi Ponssen koneiden lastaustoimintaa varten.

Senaatin kaavaluonnoksesta antama lausunto on osittain ristiriidassa esimerkiksi VR Yhtymä Oy:n lausunnon kanssa.

12. Yksityishenkilön kannanotto 6.1.2022

lisälmen kaupunkiin ollaan laatimassa uutta yleiskaavaa. Luonnoksessa on varattu Kangaslammin hautausmaan eteläpuolelta uudeksi asuntoalueeksi Koivikon tilan rek.n:o

6:43 maita. Tilan omistajana toivoisin asuntoalueen kaavamerkinnän poistamista mm. seuraavista syistä.

Kaupungilla on omistuksessaan eri alueilla runsaasti kaavoitettuja tontteja sekä kaavoitukseen sopivia alueita esim. Ohenmäessä, Ahmolla, Peltosalmella, Pihlajaharjussa ja Kirkonsalmen länsirannalla. Tarjonnan lisäksi on vielä yksityisten omistajien tontit. Iisalmessa on myynnissä tällä hetkellä n. 170 asuntoa, joista n. 40 on omakotitaloja. Osa myyjistä on vetänyt myynti-ilmoituksensa pois kysynnän puuttuessa.

Tilastokeskuksen mukaan Iisalmen asukasluku v. 1990 oli n. 24000 ja v. 2020 21300. Väestön vähennystä 2700 henkeä ja saman kehityksen ennustetaan jatkuvan ainakin vuoteen 2040. Iisalmen asukkaista n. 30 % on yli 64-vuotiaita. Ikääntyneet ihmiset siirtyvät maaseudulta keskusta palveluiden äärelle. Näiltä ihmisiltä vapautuu asuntoja.

Alue on pohjavesialuetta. Uusia asuntoalueita ei yleensä suositella pohjavesialueelle saastumisriskin vuoksi. Kyseessä oleville alueille rakentaminen vaatii erityis toimenpiteitä esimerkiksi maalämmön, viemäroinnin ja katujen suhteen. Kaikki rakentaminen on pohjavesialueilla riski, mutta maa- ja metsätalousalueella pilaantumiskäsi on eri tiukoista määräyksistä johtuen lähes olematon.

Koivikon tila on vanha 1800 luvulla kulttuurihistoriallisesti suojeltu toimiva sukutila. Historia liittyy myös Koljonvirran taisteluihin. Tilalla on tarkoitus tehdä lähiaikoina sukupolven vaihdos. Jatkaja on, mutta kaavamerkintä vaikeuttaa, tai jopa estää spv:n tekemisen.

27.4.2022 Lisäys aiempaan:

Huhtikuun lopussa 2022 tämän hetken tilanne myytäviä asuntoja esim. Etuovi.comissa Iisalmessa 200 kpl. Tammikuussa niitä oli 170.

Kangaslammen alueella Saarnikadulla puretaan vuokra-asuntoja 60 kpl. YSAO ent ”Kurssikeskuksen” oppilasasuntoja Ahertajankaarto ja Eteläntien ja Kangaslammentien välissä on

vuosia tyhjiään. Suojapahvit ikkunoissa. Mitä näiden asuntojen paikalle?

Onko huomioitu rautatien sijainti suoja-alueineen ja kenties rautatien vaikutus asuinmukavuuteen?

Yleensä näivettyneissä maaseututaajamissa tuetaan ja rohkaistaan nuoria maaseutuyrittäjiä tekemään sukupolvenvaihdoksia, miten ”Osaava Iisalmi” toimii?

Antamani palaute ko. alueestani palvelee parhaiten maa -ja metsätalousalueena ja nykyisellään mielestäni uusille asuinalueille tässä maailman tilanteessa ei ole Iisalmessa minkäänlaista tarvetta.

Vastine:

Kangaslammin eteläpuolella sijaitseva asuntoaluevaraus poistetaan, koska se sijoittuu pohjavesialueelle.

13. Yksityishenkilöiden kannanotto 26.4.2022

Taustaa:

Helmikuun 2022 keskustelujen pohjalta Sari Niemi/”yksityinen henkilö” kävi ilmi, ettei puretun Malminrannan päiväkodin paikalle ole suunniteltu vielä tontin kaavoittamista toiseen käyttötarkoitukseen. Nykyään asemakaavassa tontti on julkisten lähipalvelujen korttelialuetta, jossa suurin kerrosluku on 2.

Keskustelussa kävi myös ilmi, että nykyisessä kaavaluonnoksessa tontti on osoitettu keskustatoimintojen alueeksi. Tällöin se jättää mahdollisuuden erilaisille toiminnoille tai asemakaavan muuttamiselle. Sain myös vastauksen, että tällä hetkellä kaupungilla ei ole tarpeita kaavoittaa tonttia toiseen käyttötarkoitukseen.

Kaupunkisuunnittelussa on kuitenkin kuulopuheiden perusteella ideoitu ko. tontille eri käyttötarkoituksia esim. kerrostaloa.

Kyseiset visioinnit kerrostalosta vaikuttavat jo tässä ”ideointivaiheessa” päiväkodin tontin kohdalla Malminkadun toisella puolen olevan kerrostalotontin Malminkatu 15a ja 15b

myyntimahdollisuuksiin. Käytännössä ”kerrostalovisiointi” estää jo nyt ko. tonttien myynnin ja myöhemmin kaavan toteutuessaan tuhoaa ko. tonttien arvon. Samoin kerrostalovisiointi vaikuttaa myös olemassa olevien Malminkatu 11 ja 13 kerrostaloasuntojen arvoon. Koska mahdollinen kerrostalo päiväkodin tontin kohdalle estää näkymät ko. taloyhtiöstä junasillan suuntaan.

Lausumamme:

Lausumme, että yllä olevan johdosta tulevassa yleiskaavassa tulee entisen Malminrannan päiväkodin tontin käyttötarkoitusta rajata siten, että spekulointi tontille mahdollisesti tulevasta kerrostalosta loppuu jo yleiskaavan voimaan tullessa. Esimerkiksi rajata siten ettei siihen ole mahdollista tehdä yli 2 kerroksista rakennusta ja säilyttää se julkisten lähipalvelujen alueena tai kaavoittaa se vaikka osittain puistoksi. Mihin se varmasti asemapuistoon liitettynä parhaiten sopisikin.

Vastine:

Kaavan tarkkuustaso on strateginen ja siten keskustatoimintojen aluemerkinä entisen Malminrannan päiväkodin tontilla on perusteltu. Alueen käyttötarkoituksen muuttaminen vaatii asemakaavan muutoksen vuorovaikutuksineen ja vaikutusten arvioineineen. Siten yleiskaavan tarkkuustasossa ei ole tarkoituksenmukaista ohjata alueen rakentamista tarkemmin.

14. Yksityishenkilöiden kannanotto 23.5.2022

Me allekirjoittaneet ilmoitamme, ettemme halua Peltomäen teollisuusalueen laajenevan kohti Halmemäessä sijaitsevaa kiinteistöä (Pihlajamäki 140-407-20-1294)

Perusteluna asioita, joihin haluamme kirjallisen vastineen:

- Teollisuusalueen, josta aiheutuu melu-, pöly, saaste ja tärinä haittaa, laajentaminen asutuksen suuntaan ei edistä alueen asukkaiden terveyttä eikä hyvinvointia, päinvastoin.

Peltomäen teollisuusaluetta voi laajentaa Soinlahden suuntaan / Viitostien varteen, sillä siellä on asumatonta aluetta. Liikenneyhteydetkin ovat paremmat kuin Sonkajärventieltä.

- Mikäli Peltomäen teollisuusalue laajenee kohti Sonkajärventien asutusaluetta eli lakkautettavaa Pohjoislammen vesiosuuskunnan aluetta, jossa monella kiinteistöllä on oma kiinteistökohtainen talousvesikaivo (porakaivo), miten turvataan pohjaveden puhtaus ja käyttöturvallisuus?
- Mikäli Peltomäen laajenevalle teollisuusalueella etenevässä määrin louhintatöitä, on syytä huomioda, että kivenmurskausta on jo nyt kahdessa kohteessa ja kolmatta suunniteltu. Melu- ja värinähaitta on yhteissummaltaan nykytilanteessakin kohtuuton. Murskauskoneet louskuttavat jo ennen aamu kuutta ja jatkavat ilta kymmeneen. Kallioräjäytykset helisyttävät ikkunoita ja astioita ja pelottaa ajatella, millaisia vaurioita tärähdyksistä kiinteistömme rakennusten perustuksille tapahtuu. Teollisuusalueen laajetessa ja louhinta- ja murskaustöiden vuoksi melu- ja myös pölyhaitta vähentävät huomattavasti asumismukavuutta ja kiinteistömme arvoa sekä lisäävät terveydellisiä riskejä. Paitsi melua ja pölyä, myös nykyinen jäteasema sekä Soinlahden lämpöpuulaitos aiheuttavat hajuhaittoja, jotka kantautuvat Halmemäkeenkin tuulen ollessa tietyn suuntainen.

Lisäksi haluamme muistuttaa, että aiemmin yleiskaavaluonnokseen oli merkitty kevyen liikenteen väylä Sonkajärventien varteen. Minne se päivitetystä luonnoksesta on kadonnut? Kts. myös lisälmen strateginen yleiskaava. Ota kantaa sivujen kysely 11-25.9.2020 (iisalmi.fi).

Sonkajärventie on kantatie nro 87, jolla on surullisenkuuluista maine olla heikkotasoinen. Liikennemäärät ovat jollain mittakaavalla ehkä pienet, mutta tiellä ajetaan 80 km/h suurilla ajoneuvoilla (esim. Sonkajärven talotehtaan rekät) eikä kahdesta suunnassa tulevan liikenteen kohtaamistilanteissa jalankulkijoille/pyöräilijöille ole muuta mahdollisuutta kuin hypätä ojaan tai lumipenikkaan. Piennar on

olematon. On ihme, ettei tiellä ole sattunut kuolemaan johtaneita kevyen liikenteen onnettomuuksia. Kysymys on myös kuntalaisten tasa-arvosta, sillä kaikkiin muihin suuntiin lähtevillä tieosuuksilla on joko olemassa oleva tai yleiskaavaluonnoksessa suunniteltu kevyen liikenteen väylä.

Vastine:

Peltomäen osalta pidetään mahdollisuus alueen laajentamiseen itäpuolelle. Merkintä mahdollistaa asemakaavan muutoksen vaikutustenarviointeineen. Vaikutukset rinnastuvat nykyisen Peltomäen alueen aiheuttamiin vaikutuksiin ympäristöönsä. Aluetta ei ole suunniteltu maa-ainestenottoalueeksi, vaan tavoitteena on osoittaa se teollisuusalueeksi. Maa-ainesten otto ja siirto tapahtuu alueen saattamiseksi rakentamiskelpoiseksi. Peltomäen itäpuolelle tehdyn maa-ainespotentiaaliselvityksen perusteella alueelta saatavat maa-ainekset tarvitaan alueen sisällä mahdollisten uusien tonttialueiden saattamiseksi rakentamiskelpoiseksi.

Kaikki uusi toiminta alueella tulee vaatimaan erilaisia lupia mm. ympäristöluvan. Jos alueelle sijoittuva uusi toiminta aiheuttaa ympäristölle erityisiä vaikutuksia, tullaan tarkemman suunnittelun vaiheessa eli osayleiskaava- tai asemakaavavaiheessa tekemään ympäristövaikutusten arviointiprosessi YVA, jossa arvioidaan hankkeesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja niistä johtuvat toimenpiteet.

Nykyinen Peltomäen alue on tonttivarannoltaan loppumassa ja kiertotalousalueita tulee varata tulevaisuuden elinkeinojen kehittämiseksi. Peltomäen alueelle tehty kehittämissuunnitelma perustelee tätä ratkaisua ja alueen laajentamisen näkökohdat on otettava huomioon koko kunnan yleiskaavasuunnittelussa.

Kaavoitus on tutkinut alueelle tehdyssä maa-ainespotentiaaliselvityksessä mahdollisuutta laajentaa aluetta pohjoisen suuntaan. Alueella tulee vastaan luontoarvoja, joiden huomioiminen hankaloittaa alueen tarkoituksenmukaista suunnittelua.

Sonkajärventien varteen oli luonnosvaiheessa osoitettu kevyenliikenteen yhteystarvemerkinä liikenneympyrän ja Parkatintien väliin. Merkinä jatketaan Parkatintien risteysalueelta eteenpäin Peltomäen suuntaan.

15. Yksityishenkilöiden kannanotto 23.5.2022

Kuluvan kevättalven aikana on asunto-osaakeyhtiö Otavan, os. Malminkatu 17, isännöitsijää lähestytty, läheisen Malminrannan päiväkodin tontin tulevaisuuden suhteen. Otavan hallitus kuultuaan talomme asukkaita, haluaa tuoda mielipiteensä esille tontin kaavoitusasiassa.

Kannatamme ehdottomasti entisen kaavan säilyttämistä
Perustelemme kantamme seuraavasti:

- viereisellä Tuikkeen päiväkodilla on rauhallinen sijainti lasten liikuttamista varten
- maisemallisesti tontti sopii matalampaan rakentamiseen, yhdessä viereisten rautatieaseman omakotitalojen kanssa
- puollamme myös Malminkatu 15 tontin omistajien ajatuksia, säilyttää ne yhdistettynä kerrostalotontiksi aikanaan, eli kaikille osapuolille myönteistä kaavoitusratkaisua.

Vastine:

Kaavan tarkkuustaso on strateginen ja siten keskustatoimintojen aluemerkinä entisen Malminrannan päiväkodin tontilla on perusteltu. Alueen käyttötarkoituksen muuttaminen vaatii asemakaavan muutoksen vuorovaikutuksineen. Siten yleiskaavan tarkkuustasossa ei ole tarkoituksenmukaista ohjata alueen rakentamista tämän tarkemmin.

Lausuntoja pyydettiin myös Lapinlahden kunnalta, Pielaveden kunnalta, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnalta, vammaisneuvostolta, jätehuoltolautakunnalta, Kirman Kyläyhdistys ry:ltä, Iisalmen Vesi -liikelaitokselta, Ylä-Savon

nuorkauppakamarilta, Ylä-Savon kauppakamarilta, Iisalmen Luonnon Ystävin Yhdistys ry:ltä, Ylä-Savon kotiseutuyhdistys ry:ltä.

Lausuntoja ei ole saatu 15.2.2023 mennessä.

Uutena palveluna tarjottiin mahdollisuutta antaa kannanottoja palautepalvelun kautta, joka vaati vahvan tunnistautumisen. Palautepalvelun kautta ei saatu yhtään kannanottoa.